

Kmetijski list

== Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

polletno Din 12-50
 letno Din 22-50
 Posamezne številke Din 0-50

Kmet, pomagaj si sam,
 in svoje stališče v državi
 uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane zar:

male oglase Din 0-25
 uradne razglase Din 0-40
 reklame Din 0-50

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Plašč po vetru.

Ni stranke v Sloveniji, ki bi znala tako obračati plašč po vetru ko klerikalna stranka.

Ker je bil naš narod katoliški, si je nadela SLS ob svojem nastanku ime katoliške stranke. Ker se je pričel pri nas oglašati socializem, so hitro prekrstili klerikalci svojo barko v krščansko socialno. Ker je dobil pri nas nacionalizem velikanski razmah, so naši klerikalci pustili krščanski socializem in postali Slovenska ljudska stranka. Ker pa je nastalo pri nas kmečko gibanje, pa so se izpremenili v Kmečko zvezo. Kakor je pihal veter, tako so obrnili svoj plašč, samo da so ostali zgoraj in molzli ljudstvo.

Kaki veliki avstrijski patrioti so bili naši klerikalci pred in med vojno. Zadnjega kmeta bi pogнали v boj, zadnjo kravo iztrgali kmetu za vojno posojilo, samo da bi zmagala njih ljuba Avstrija. Pa je prišel preobrat, in čudoma smo doznali, da so klerikalci največji Jugoslovenci in da je bil med njimi pravzaprav samo eden, ki je bil Avstrijec in sicer — dr. Sušteršič.

Narod je šel preko tega tovariškega izdajstva in verjel ter ploskal Korošcu, ko je kot podpredsednik vlade ugonabljal državo.

V tistem času pa, ko so sedeli v vladi, so spoznali klerikalci, kako silno raste komunizem. Pa so hitro poslali v svet dr. Gosarja in druge slične junake in ustanovljen je bil krščanski komunizem. In zopet je uspel manever obračanja plašča po vetru in delavstvo je verjelo in prejelo skoraj svojo nagrado. Član iste stranke ko dr. Gosar, koroški kočijaž, kakor pravi Sušteršič, dr. Brejc jih je pozdravil na Zaloški cesti s svinčenkami. Toda naši klerikalci so vseseno še komunisti, dokler se najde še kak revež, ki jim verjame.

Bilo je v Sloveniji močno gibanje za avtonomijo. Prijeli so klerikalci svoj čudotvoren plašč in se postavili na čelo tega gibanja. Medtem pa, ko so kričali za avtonomijo doma, pa je njih voditelj v Beogradu podpisal zakon, po katerem se je razširil srbski vojaški zakon in so šli naši fantje v Makedonijo. Med tem, ko so doma kričali za avtonomijo, pa je v Beogradu bil dr. Korošec oproda centralizma. In tako so dobili zaslepljenec doma in se dobro imeli v Beogradu. Plašč po vetru se jim je izplačal dvakrat.

Približale so se volitve v ustavno-tvorno skupščino. Trudili so se sicer naši klerikalci, da bi zavlekli volitve kolikor mogoče, ampak končno so morale volitve vendarle priti. Tedaj so spoznali naši klerikalci, da bo sodba ljudstva grozna. In iz strahu pred to sodbo so mahoma obrnili svoj plašč in iz vladne stranke postali opozicionarci.

Tedaj se je pričela njih zločinska licitacija navzdol. Kjerkoli so zasledili kak instinkt mase, že so se ga oprli in ga gojili. Kjerkoli so začutili samo slaboten vetrček ljudske-

ga nezadovoljstva, že so razgrnili svoj plašč in s hujškarijo raznetili veterček v vihar, samo da bi jih dvignil kvišku. Njih voditelji, ki so pred razpelo opetovano prisegli kralju zvestobo (med njimi celo duhovniki), so postali republikanci. Stranka, ki je dve leti prejemale vse dobrote države, je sedaj zašla v najbolj protidržavne vode. Pisali so za Bolgare in proti naši državi, uporabljali vsako priliko, da oslabe ugled države, sploh bili na čelu vseh hujškačev.

Toda vse zaman. Ljudska obsodba je vseeno prišla in pri volitvah v konstituanto so izgubili večino v narodu.

Sedaj se je šele razvnel njih bes. Vso gnojnico, ki jo zmore samo podel plačanec, so izlivali tedne na tedne na naše ljudi, ker so jih leti pahnil s prestola. Njih hujškarstvo, njih kričarstvo pa je slavilo naravnost orgije.

Počasi pa so se začele prikazovati posledice, kakršnih si klerikalci nikdar niso želeli. Najprej v Beogradu. Njih dvolična politična igra je bila spoznana in njih političen kredit zaigran. V Beogradu obračanje po vetru ni imelo drugega uspeha, ko da so spoznali klerikalce od spredaj in od zadaj. In ko so naši klerikalci pričeli še s svojo protidržavno agitacijo, tedaj je bila mera polna. Beograd je bil sit naših klerikalcev in je te politične pustolovce preziral. Vstop v vlado je za vedno nemogoč.

In pokazale so se neprijetne posledice tudi doma. Narod pridobi trajno le tisti, ki ga dviga, ne pa tisti, ki ga vlačijo v blato. Hujškarstva je zgubila moč, kričarstvo je pokazalo svojo praznoto in rasla je kmetiska misel in dvigala se je državna misel.

Klerikalci so končno to spoznali in v zadnjem času zopet obrnili plašč. Postali so navdušeni pristaši državne misli. V »Murski straži« pišejo za državo, v »Straži« pravijo, da moramo vsi pomagati pri gradnji države in v Beogradu pravi poslanec Gostinčar, da je država naše gnezdo.

Toda gorje državi in narodu, če jim kdo veruje. Kakor leta 1914, ko so kričali »Srbe na vrbec«, kakor leta 1917, ko je dal dr. Korošec ono sramotno izjavo Martinu, kakor leta 1920, ko so pričeli s licitacijo navzdol, kakor leta 1922, ko so Bolgari s »Slovincem« v roki zavračali trditve naših delegatov, tako iskreno mislijo sedaj naši klerikalci o svojih dolžnostih do države.

Vselej poznaajo samo eno stvar — lasten blagor — vse drugo jim je deveta briga. Kot »Trgovsko družbo za izkoriščanje ljudstva« jih je nazval Sušteršič, in on jih je poznal.

Zato ne verajte jim, pa če bi tudi donášali darove. Črno je njih srce in črni so njih naklepi in oni se niso izpreobrnil, temveč obrnili le — plašč po vetru.

Toda tudi tega mojstrstva mora biti enkrat že zadosti.

samo njih zasluga je, da so bile vse kmetu škodljive nakane meščanskih strank v kali zatre.

Ker ne morejo preprečiti izvoza kmetijskih pridelkov, ga skušajo sedaj popolnoma onemogočiti.

Tako so pred kratkim predlagali v finančno-ekonomskem odboru ministrskega sveta, da se silno zviša carina na izvoz vseh kmetijskih pridelkov. Tov. Pucelj je energično zavrnil te predloge in dosegel, da se je odbor oziral na kmetijske koristi. Ker pa je bil osamljen, je moral nekoliko odnehati in pripustiti, da se poviša carina na izvoz onih pridelkov, ki jih Slovenija ne izvažala, ker jih ne prideluje preko svojih potreb. Zato pa je popolnoma odbil vsako povišanje izvozne carine na živino, katero so hoteli povišati kar za sto odstotkov.

Ta nastop tov. Pucelja je seveda silno razburil mestno gospodo, ki glasno godrnja zaradi nastopa tov. Pucelja. Tako piše beograjska »Pravda« z dne 28. julija o seji ekonomsko-finančnega odbora sledeče:

Včeraj je imel ekon. fin. odbor svojo sejo, na kateri je zvišal izvozno carino (za 100 kg) na pšenico od 30 na 50, jajca od 200 na 300, oljčne rastline in semena od 200 na 300, ječmen od 10 na 20, moko na 20, opij od 500 na 800, med na 100, perutnino na 150, sveže slive na 10, suhe slive na 6, mast na 300, govejo mast na 400, jedilno olje na 200 in na perje od perutnine na 200 dinarjev. Razpravljalo se je tudi o povišanju izvozne carine na živo, zaklamo in neodrito govejo živino. Proti temu je bil najbolj odločen g. Pucelj. In odbor ni storil sklepa. Ne vemo kakšni razlogi so vodili g. Pucelja, da je uspel, da to povišanje prepreči, toda mislimo, da je bil za odbor močnejši razlog zakon o carinskih tarifah, po katerem je določena velika carina na izvoz kož. Nato se jezi »Pravda«, ker je izvoz svinj izpod 50 kg carine prost.

Kakor se vidi, tudi plemenskih svinj ne bi radi videli izvažati, da bi tako spravili še naše najsiromašnejše kmetovalce ob dohodke. Mestna gospoda pač ne more razumeti težavnega položaja kmetijskega stanu, temveč misli le na svoj želodec. Zato pa razumejo položaj kmeta naši kmetijski poslanci in čast jim, da so zopet obvarovali kmetstvo pred škodo.

Da žive poslanci SKS!

Za nepremožne sloje.

Na predlog tovariša Drogenika je sklenil finančni odbor na svoji seji z dne 28. julija, da imajo pravico do brezplačnega zdravljenja v državnih bolnicah vsi, ki plačujejo manj ko 10 dinarjev direktnega davka. V ta davek pa se ne smejo šteti nobene doklade in tudi ne čohodninski davek.

Sklenjeno je bilo dalje, da plača tisti, ki plača direktnega davka samo od 10 do 30 dinarjev (seveda brez doklad in dohodninskega davka) v državnih bolnicah dnevno oskrbovalnino v znesku 3 dinarjev. Preoskrbovalnina se zviša za one, ki plačajo direktnega davka do 50 dinarjev na 10 dinarjev, za one, ki plačajo do 100 dinarjev na 12 dinarjev, in za one, ki plačajo do 150 dinarjev na 15 dinarjev. Kdor plača direktnega davka nad 200 dinarjev, plača dnevno 20 dinarjev oskrbovalnino.

Sklep finančnega odbora je uvrščen v zakon in sicer kot paragr. 36.

Tako so naši poslanci zopet pokazali skrb za nepremožne sloje in poskrbeli, da se plačuje oskrbovalnina v državnih bolnicah tako, kakor

treba. Tisti, ki ima, naj plača, ne pa da plača revež ravno toliko ko bogatin. To hočejo uveljaviti naši poslanci, dočim klerikalni poslanci tekom svojega dveletnega vladanja niso znali drugo, ko da so dali kmet-

skemu ljudstvu prepoved izvoza živine in klanja telet, delavstvu svinčenke — sebi pa korita.

Taka je ljubezen SLS do delovnega ljudstva!

Kmetijski praznik na Bledu.

Krajevni odbori naj takoj javijo tajništvu v Ljubljano, koliko rabijo IZKAZNIC ZA POLOVIČNO VOŽNJO. Izkaznice se bodo razpošiljale samo tistim krajevnim odborom, ki jih naroče.

Kmetijski praznik na Bledu bodo letos posetili tudi naši TOVARIŠI IZ SRBIJE in sicer okoli 120 po številu.

VOZNI RED VLAKOV, ki bodo vozili na Bled, bomo priobčili prihodnjič. Na Bledu se vrše velike priprave za kmetijski praznik.

Tovariši, pripravljajte se z vso vnemo, da bo kmetijski praznik veličastna manifestacija kmetijske misli!

V boj za Staro pravdo.

Dohodki razdrene loterije za slovensko kmetijstvo.

Ministrski svet je pooblastil na osnovi člena 11, točka a in b zakona o ustanovitvi in ureditvi državne razdrene loterije tov. Pucelja, da more nakazati iz dobička 3. kola prve polovice 1. l. med drugim tudi sledeče vsote v Slovenijo:

1. Kmetijski družbi v Ljubljani za izdavanje kmetijskih publikacij podpore	Din 20.000
2. Jugosl. Čebelar. Savezu za čebelar. razstavo v Ljubljani	> 20.000
3. Hmeljarskemu društvu v Zalcu	> 5.000
4. Siraški zadrugi v Bohinju	> 5.000
5. Podružnici Kmetijske družbe na Bledu za razstavo živine dne 8. sept. 1922	> 10.000
6. Podružnici Kmetijske družbe na Vrhniki za nakup strojev podpore	> 5.000

Skupaj torej Din 65.000

Poleg teh 65.000 dinarjev pa odpade na Slovenijo še več zneskov iz drugih postavk, kakor za zadružne tečaje, živinorejske in druge konference.

Ko imamo pred seboj zopet lep dokaz resnične skrbi tovariša ministra Pucelja za svoje kmetijske volilce, se nehote vprašamo: Kaj je storil za svoje volilce svoječasniki kmetijski minister, takozvani štajerski »Paradebauer«, gospod Roškar? Naj odgovori na to klerikalni zapeljanci. Naj pa bodo potem tudi možje, da priznajo svojo zmoto in da v lastnem interesu podprejo vse, ki delajo za nje. Nevredno moža je, prejemati darov od onega, proti kateremu nastopa.

Pri tej priliki pa opozarjamo naše tovariše na razredno loterijo, ki je v največjo korist kmetovalca. Če je kdo med Vami, ki rad poizkuša svojo srečo, potem jo naj poizkuša tam, kjer ne bo osleparjen in kjer bo koristil celoti. To stori, kdor igra v razredni loteriji.

Radić in agrarna reforma.

Župnik Klekl in vsi magnati so našli pri svojem delu proti izvedbi agrarne reforme dobrega zaveznika — slavnega Radića. Kakor poroča »Hrvat« z dne 28. julija, ki kot naj-

strupenejšie glasilo blokašev, gotovo noče kompromitirati svojega predsednika, je dejal Radić zastopniku nemških manjšin sledeče:

Agrarna reforma temelji na barbarskem pravnem nazoru. Zemlja sama po sebi ne predstavlja nobene vrednosti. Vrednost dobiva šele s kulturo. Pravico do zemlje ima samo oni, ki jo obdeluje. Posestnik večje kompleksa (kakor previdno se zna ogniti g. Radić besedi veleposestnik. Op. ured.), ki upravlja svoje posestvo pametno, ima neomejeno pravico, da še nadalje poseduje ta kompleks. Poleg tega je veleposestvo vedno plodnejše od malega posetva. (Kaj vse ne ve g. Radić! Op. ured.) Beograjska vlada se ni smela ozirati na potrebe primitivnega, na nizki kulturni stopnji stoječega srbskega kmetovalca in zaradi njega tlačiti kulturno višje stoječe (veleposestnike), ki z večjim uspehom gospodarijo.

Takole govori o agrarni reformi človek, ki se ponša kot največji prijatelj kmeta. Ona gospoda, ki je mogla vsled kmetijskega dela skrbeti za svojo naobrazbo, ki je danes kulturna, ker je delal zanj kmet, ki je zaradi tega zaostal, ona gospoda naj bo še v naprej lastnik narodu ugrabljene zemlje, ubogi kmet pa še v naprej njen delavec! To je nauk Radića, največjega kulturnega sleparja.

In ta nauk so hoteli nekateri uvesti tudi pri nas in s kričanjem po republikli zavesti kmete, da bi pozabili na svojo osamosvojitev.

Tako pada konfuza Stipica od stopnje do stopnje. Najprej v službi avstrijskega cesarja, potem podporinik Italijanov in Madžarov, končno sluga fevdalne gospode. Vidi se, da so znosili zapeljanci brezvestni kmetje Stipici že dovolj denarja in bi zato rad Stipica stopil v krog zagrebške gospode. Vstopnino pa mu plačuj hrvaški kmet.

Zdi se nam pa, da računski gospoda Radića niso tako pravilni. Je sicer potrpečljiv hrvaški kmet, toda tudi njegova potrpečljivost ima svoje meje. Naj le piše še Radić proti izvedbi agrarne reforme in naj jo le naziva kot barbarski pravni nazor, enkrat bodo hrvaški kmetje vendarle spoznali, da ne more biti njihov prijatelj tisti, ki zagovarja Tahijeve naslednike, ki zagovarja one, ki so pred 350 leti tako barbarsko mučili Gubca.

Ko pa pride to spoznanje, tedaj pa se naj pripravi kričavi Radić. Kakor je dober narod, tako je v gotovih prilikah tudi neizprosna. In da bo narod neizprosna z njim, je služil Stipica Radić že davno.

Za koristi živinoreja.

Od nekaj je bilo naše geslo, da mora biti izvoz živine prost. Le tako moremo izboljšati svojo valuto in le tako dosežemo dvig naše živinoreje, zatorej ne s policijskim odredbami, temveč z dobrimi cenami za živino se mora doseči izboljšanje naše živinoreje.

Čeprav pa je to naše stališče tako pravilno, čeprav mu ne more nihče oporekati, vendar poskušajo ne-

prestano vsi oni, ki bi radi poceni jedli, svoje izdelke pa kmetu drago prodajali, da bi preprečili vsak izvoz živine in poljskih pridelkov. S prepovedjo izvoza bi dosegli, da bi bila v deželi silna preobilica v deželnih pridelkih, vsled česar bi cene vsem kmetijskim pridelkom silno padle. Neizpremenjene pa bi ostale vse vrtočlave cene raznemu blagu in industrijskim izdelkom, in gospodarska propast kmeta bi bila zapečatena.

Kot pravi kmetijski poslanci naši poslanci tega ne morejo dopustiti in

Hlapec Jernej in njegova pravica.

Prejeli smo z okorno roko napisan dopis, ki vsled svoje težke vsebine zasluži, da se seznanimo z njim tudi javnost, ker je že skrajni čas, da izumre med nami oni ubogi hlapec Jernej, ki zamašča isče pravice. Dopis se glasi:

»Mizarski pomočnik Kordež Franc je delal pri gradnji bančnega poslopija, ki ga gradi tvojca Tönnies. Med delom mu je padlo nekaj na glavo, katero ima bolno. Padel je v nezavest in prepeljal so ga z rešilnim vozom v bolnico. Vseled pomanjkanja prostora pa so ga iz bolnice odpustili in poslali domov. Jaz in mati sva mu stregla, kolikor sva znala. Skoraj ga je pričelo še metati, da ni smel biti sam niti eno uro. Bilo je vedno slabše z njim in v 12. dnehu je umrl. Bilo je to dne 25. septembra.

Šel sem v Ljubljano v bolniško blagajno in prosil, da mi dajo tedenske prispevke skupno, ker je za me, 76 letnega starca, 4 ure dolga pot huda. Bilo jim je prav, če imam s seboj zdravniški listek. Tega naj jim pustim in potem, da mi pripravijo še izplačilo zavarovalnice za neugodo. Toda to je bilo le zvijača.

Mesece in mesece sem hodil spraševati, kdaj da prejmem svoj denar, toda nikdar ni bila rešena moja stvar. Lansko leto, meseca junija grem zopet vprašati, kaj da je z denarjem. Tedaj pa so mi rekli, da ne dobim nič, ker so plačali bolnico. Ves nejevoljen sem odšel in dejal pri odhodu: »Če me za ta denar ogoljufate, bom dal vse v časopise.«

Sedaj pa je izšla tožba zaradi razžaljenja časti in namesto prispevkov sem dobil zapor, ker sem slišal zastopnik oskrboval. O zdravniškem listku in receptih, ki sem jih pustil na njih nazvet v blagajni, pa niso hoteli nič vedeti. Po tem jih lahko vsak sodi. Mislil sem, da sem listek oddal v poštene roke, mesto da bi ubogal steno, ki mi je dejal, da ne oddam listke, ker me bodo drugače ogoljufali. Nisem se tega nadejal, ker so tako sladko govorili.

Imel sem pet sinov v vojni, od katerih živi le še eden, na smrt bolan. Tako ostaneva z ženo sama in brez pomoči, človeka morala na stara leta beračati od hiše do hiše.

Vi, obrtniki in delavci, pa si zapomnite: Če bodo taki ljudje, kakor so bili v bolniški blagajni, skrbeli za vas, potem boste končali pod kapom.

Mavčiče, dne 19. julija.

Josip Kordež.

Prepričani smo, da bo za ljudski blagor vneti »Zarja« ponatisnila dopis v celoti.

Klerikalni shodi na Štajerskem.

V nedeljo dne 23. julija je bil pri Sv. Treh kraljih klerikalni »katoški« shod. Na tem shodu se je posebno izkazal poslanec Rožkar. Nad dve uri je klobasiril in žvečil razne neumnosti, da je začelo ljudstvo kar trumoma zapuščati shod. Na shodu je bilo tudi pet duhovnikov, ki so vsi seveda vsled samostojne. Naj puste take prazne čenče in naj raje vestno izvršujejo svoj poklic, pa bodo skoraj spoznali, kje tiči krivda, če peša vera. Kar še ni pregnal ljudi Rožkar, je je prepodil potem s svojim govorom prof. Vesenjak. Ubogi dijak, ki so obsojeni, da so njegovi učenci! Silno klaverno je končal »katoški« shod pri Sv. Treh kraljih, čeprav lažeta oba klerikalna štajerska lista še tako složno o njegovem uspehu. Da, bil je uspeh, toda za nas!

Naslednjo nedeljo je sklicala SLS kar dva shoda in sicer v Zg. in v Sp. Poljskavi. Da bi bila udeležba večja, so pridigali cel teden, da pride na shod tudi poslanec Žebot (kakšna čast!). In sicer naravnost iz Beograda. Pa Žebota ni bilo in mesto njega je prišel dobri Golob. Ko je stopil na oder in videl, da je njegovih backov silno malo, je spoznal, da je stvar izgubljena in zato ni hotel otvoriti zborovanja. Toda na našo zahtevo se je moral udati in pričel je s svojimi stariimi klerikalnimi litanijami. Pa je dobil takoj odgovor, da je skoraj končal svoj »znameniti« govor. Nato je govoril g. Krištof in povedal klerikalcem to, kar jim gre. Gov. Brus pa je zavrnil vse očitke o naši stranki. Ljudstvo je spoznalo resnico in se s studom obrnilo od stranke ljudskih izkoriščevalcev.

Se večja pa je bila klerikalna polomija v Sp. Poljskavi. Udeležba je bila silno pičila. Vsem je bilo 6 govornikov in pet poslušalcev. Glav-

no besedo je hotel imeti znani Črtil, ki se je povzpelo do sledeče neumnosti. »Pred vojno sem plačal 180 K davka, sedaj ga pa plačam 4000 K. Ali je to pravica!« — Prav imate gospod Črtil, da to ni pravica in davkarji bodo svetovali, da vam zviša davek na 9000 K, kolikor bi ga namreč morali z ozirom na dedec današnje valute plačevati. Upamo, da bo davkarja naš predlog upoštevala.

Ljudstvo je sito klerikalne hujskarije in zapušča klerikalno barko. Štajerski shodi so za to klasičen dokaz. Dolžnost naših tovarišev je, da gredo na delo in da z živo besedo pospešijo ta proces, da bo strta ona stranka, ki še nikdar ni poznala druge stvari, ki skrbi za svoje vedno prazno žepel!

„Zadolžena“ posojilnica.

Tako imenuje »Murska straža« z dne 20. julija naš denarni zavod. Za to obrekovanje, kakor tudi za druge neresnične trditve, ki jih je objavila »M. s.« pred enim tednom se bo njen odgovorni urednik zagovarjal pred sodiščem in tedaj mu bo prešlo veselje govoriti o »lumparjah«. Z njim bo torej račun skoraj poravnal.

Treba pa je spregovoriti tudi z dopisnikom »Murske straže«. Pred vsem pomnite, g. dopisnik, da politični boj marsikaj prenese, da pa je ostuden, če zaide na gospodarsko polje. In to ste zagrešili Vi. Pa saj vam je znan tisti stari latinski pregovor: »Če se borim z blatom, se vedno umazam, bodisi da zmagam, bodisi da sem premagan!« Zapišite si ga za uho! — Znano nam je tudi, zakaj je vam in vašim naenkrat tako pri srcu naš denarni zavod. Tedaj, ko smo bili prisiljeni podpisati vojno posojilo, je vaš duhovni vodja, jurjeviški župnik, vrgele puško v koruzo in izstopil iz posojilničnega odbora; sedaj, ko je vojno posojilo že skoro odplačano, oziroma krito z rezervnim skladom, pa tolika skrb za zavod! Dobro vas je označil vaš bivši general Ivan Sušteršič, ko je dejal, da ste »zaveza za izkoriščanje načel in idealnega stremjenja slovenskega ljudstva« in da so pri vas »... naprej »tolarija«... potem šele vse drugo.« To je drugo, kar si zapišite za uho. Zadržniki pa se spomnite, da se namerava graditi pri Sv. Juriju »društveni dom«. Veste torej, kam pes tace molit!

Mimogrede opozarjamo državne pravdnika na zadnji občni zbor, ko so klerikalci hoteli dobiti posojilnico v svojo pest! Glasom zapisnika, ki je bil poslan okrajnemu glavarstvu v Ljutomeru, je jurjeviški župnik očital tedaj odstopajočemu odboru, »da smo kljub avstrijskemu vojnemu posojilu vseeno še podpisali 50.000 K državnega posojila, da so tako posojila nezanesljiva, in da se mladem gospodariju ne more dosti zaupati.« Če se gospodom pri okr. glavarstvu zdijo gornja izvajanja »premalenkostna«, da bi izvajali iz njih posledice, se nam ne zdijo, ker poznamo naše ljudstvo. In pozna ga tudi g. župnik, zato je tako govoril. G. drž. pravdnik, storite svoj dolžnost!

Sedaj pa za naše zadružnike pojasnimo k posameznim očitkom »Murske straže«. Dokazite, g. dopisnik, načelniku naše posojilnice »slaba dejanja!« Nikogar ni »ščuvalo« za pristop k posojilnici, nikomur ni dalo posojila, ki ne bi imel pravice do njega. Če pa ste menili v svojem dopisu posojilo, dano nekemu državnemu nameščencu s stalno plačo, potem vedite, da je že z njegovim pohištvom posojilo najmanj trikrat krito! Alkohol na dan volitev ni hče nikomur ni dajal. Ta trditev je podla laž in Vi podla lažnivec! Kdor je kaj pil, je pil na svoje stroške. Dajle pravite, da nečete imeti nikakršnega stika z našim denarnim zavodom. Zato pa je potem g. župnik še vedno posojilnični ud, zakaj še ni odstopil, zakaj ga ne primete zato za ušesa, g. »vlagatelj in dvigatelj?« — Da je sedanji odbor pri zadnjem občnem zboru dobil zavod v roke na nepošten način, ni res. Če bi bilo res, potem bi bila pristojna oblast volitve že davno razveljavila. Sicer pa, g. dopisnik, zakaj niste rekurirali proti volitvam? Zato pač, ker sami veste, da so se vršile popolnoma po zadružnih pravilih. Zato tudi ni treba odgovora na daljna Vaša izvajanja! — Na neokusnosti o »golobradih gospodih in finih gospicah« (podobne besede smo slišali že v cerkvi s prižnice od g. kaplana Sunčiča!) ni vredno odgovarjati, ker radi njih vsakdo dopisnika je pomiluje in se nikdo ne jezi; enako tudi ne radi

»velikega dviganja vlog pri zavodu«. (V resnici je dvignilo namreč svoj denar le par tertijsk z nizkimi vlogami; nekateri pametnejši ljudje so denar res dvignili, pa so ga že spet prinesli nazaj. Najbrže v strahu, da bi se moglo z njim zgoditi tako, kakor z denarjem, nabranim za zvonove, ki počiva v radgonski šparksli in ki je danes brez vrednosti...) Kaj drugega je pa očitno, da je zavod zadolžen. To je tako zlobna laž, vredna le človeka, ki razmetava s »finimi gospicami!« Vi, zadružniki, pa ste lahko popolnoma mirni, kajti zavod je pod postavnim nadzorstvom, ki je našlo vedno vse v redu.

Za zaključek bi dopisnika le še opozoril na letošnjo aprilsko številko »Glasnika« presv. srca Jezusovega. Naj si vzame k srcu besede, ki se glase: »Ali ne bi bilo drugače, ko bi dve tretjini vsega truda, ki se ga pahnje politiki v žrelo, porabili za procvit krščanskega življenja, za gospodarstvo, za medsebojno spravo in slogu, za mir in družinsko blagostanje! Politika izpodriva delo — za Boga! Za narod mora skrbeti, ne narod, ampak — Bog! Vse drugo je prevara!« Pa takih besedi nečete slišati, Vi vestni kristjan!

Opazovalec.

Pokrajinski vesti.

(Nekdaj in sedaj.) V bivši Avstriji so bili vsi člani cesarske hiše davka oproščeni in sicer tudi za vsa svoja podjetja. Razni nadvojvodi so imeli velike tovarne in ker so bile te davka proste, so mogle uspešno konkurirati z vsemi drugimi. Čisto drugače pa je to sedaj, ko ni nihče davka oproščen pa tudi ne kralj. Te dni je plačal šef kraljeve blagajne kupnino za vilo »Suvobor« na Bledu v znesku 16.000.000 kron. Davek pa je znašal okoli 1.300.000 kron, ki ga je seveda kralj tudi plačal. Ampak opozicionalci bodo vseeno govorili, da nismo v demokratični državi.

(Na Bledu) bo dal sezidati kralj v bližini dvorca vojašnico za eno četo garde, stanovanjsko poslopje za gardne oficirje in uradnike ter žimsko garažo. Bled bo obiskoval kralj tudi po zmini kot izhodišče za lov in žimski sport. Beležimo to vest z zadoščenjem, ker je nov dokaz, da se je Slovenija priljubila našemu kralju. (Smrtna kosa.) V Ljubljani je umrl v visoki starosti dr. Jos. Stare. Pokojnik je bil svoje dni eden najboljši odličnih narodnih delavcev. Posebne zasluge si je stekel za razvoj naše gledališke umetnosti in brez njegovega energičnega in pozitivnega dela ne bi doseglo naše gledališče svoje sedanje višine. Velike so tudi zasluge pokojnika za dijaštvo, »Slov. Matico« in ljubljansko mestno občino. Pokojnik je bil tih in skromen delavec, zato pa zanesljiv je neumoren. Takih delavcev današnja doba ne pozna več. Čast njegovega spomina. — V Mariboru je umrl polkovnik Fridolin Kavčič. Pokojnik je bil eden tistih redkih oficirjev bivše Avstrije, ki je ostal zvest svojemu narodu. Z uspehom je deloval Kavčič tudi na literarnem polju in je posebno rad pisal o moških, ki so si priborili veljavo kot vojaški. Pokojni Kavčič je bil poznan tudi kot iznajditelj in je iznašel več, za vojaško stroko zelo važnih iznajdb. — Na svojem posestvu pri Vrhniki je nenadoma umrl odvetnik dr. Furlan. Pokojnik je bil odlični jurist, vzoren oče in zelo blag mož, ki je užival splošno spoštovanje. Naj mu bo ohranjen blag spomin.

(Narodne noše na vsesokolskem zletu.) Vse tovariše, ki se nameravajo udeležiti vsesokolskega zleta v narodnih nošah, opozarjamo, da se morajo prijaviti najkasneje do dne 6. avgusta, da dobe pravočasno izkaznice za polovično vožnjo. Kdor misli v Ljubljani prenočiti, naj se nemudoma prijavi stanovanjskemu oddelku. Opozarjamo, da morajo biti vse narodne noše pravilne. Glavni dan zleta je 15. avgust in to je tudi dan narodnih noš. Kdor se udeležil zleta v narodnih nošah, dobi poseben odznak, ki ga upravičuje do brezplačnega vstopa na slavnostni prostor in do znižane vstopnine na telovadišče. Pripominjamo, da ni vstopnine nihče oproščeno, ker so stroški preogromni. Tovariši, skrbite da bo udeležba narodnih noš na vsesokolskem zletu čim večja.

(Z vsemu prebira Kmetijski list.) Uredniki »Slovenskega gospodarja« in prepisujejo iz njega navedene stavke ter jih svojim podlim nameram primerno potvarjajo. Potrudili se bomo, da bodo imeli uredniki »Gospodarja« še dosti snovi v našem listu, ker vemo, da je krščanska dolžnost, da pomagamo ubogim na duhu.

(Gospod poslanec Žebot) je prišel, kakor pravi »Pljani gospodar«,

na katoški shod v Konjicah poždravde svojih tovar. poslancev iz Beograda. Nato bi imel govoriti o političnem življenju v Beogradu, »kjer se kuje usoda naše domovine« in kjer se kuja Jugoslovanski klub. Ker pa o tem ni vedel ničesar povedati, je govoril o Belgiji. Kakor poroča »Gospodar«, se je pri tem marsikatero oko »zaroselo«. To se je jim moral smiliti gospod Žebot.

(Orlovka.) V Konjicah so orli prisegli, da bodo: »Bogu otroci, domovini sinovi in nikomur hlapci.« Dobro, da niso prisegli tudi, da bodo možje, ki se ne dajo po slepem voditi od nikogar, ker to prisego bi gotovo prelomili.

(Največje lenobe so klerikalni poslanci.) To priznava celo »Slov. gospodar«, ko pravi, da so hoteli poslanci vladnih strank razpravljati vso noč, da so se pa temu na vso moč uprli klerikalni. Gospodje so pač bili žejni — tedaj pa se neha ozir do ljudstva.

(Nevoščljivost ni le nekrščanska), temveč tudi slab svetovalec. Ker so sodili klerikalci naše poslance po sebi, so bili prepričani, da naši nikdar ne bodo prodrli z železnicami. Zato niso naših podpirali, temveč se celo iz njih dela norčevali. Toda naši so zmagali in vse slovensko ljudstvo se raduje njih zmage. Sedaj pa so naši klerikalci kar zeleni od jeze in nevoščljivosti ter tako neumni, da še sedaj ne nehajo s svojim pisanjem proti posojilu. Najbolj pa je pokazal svojo jezo seveda »Obrekljivi gospodar«, ki je posvetil posojilu kar dva članka in nam še posebej enega. V tem laže seveda na debelo, kakor to zna edino »Lažnjivi« in »Vednopljam« gospodar. (Tovariši, razgalite te njegove laži! V prejšnji številki smo vsi stvar točno razložili. O. ur.)

(Promotno je prišel posl. Bernot.) v Beograd po poslaniške dijete, nato pa odhitel takoj v Ljubljano, da napiše članek o trojih. Članek je vsled velikih izkušenj sijajno uspel. (Najbolj organizirana stranka v vsej državi je NSS!) je dejal njen tajnik g. Leitgeb, kakor čitamo v »Slobozni Tribuni«. K tej božanski domišljiji NSS prav iskreno čestitamo.

(Iz »Avtonomista«) izvem, da je bil tovariš Pucelj v krizi. Bili bi hvaležni »Avtonomistu«, če bi povedal tudi, kako si to misli.

(Kuralt je pogorel.) G. Kuralt se je pritožil na okrožno sodišče v Celju proti razsodbi okrajnega sodišča. Pritožba g. Kuralta je bila popolnoma zavrnjena in njemu zvišana kazen od 1500 na 2000 Din, oziroma dvajset dni zapore.

(Za pogorelce v Boh. Bistrici) je bilo nabranih na sestanku SKS. v Beričevem 420 kron. Iskrena hvala darovalcem.

(Glavna skupščina Jugoslovanskega Šumarskega Udruženja) bo dne 8. septembra v Beogradu s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo upravnega in nadzornega odbora. 2. Podelitev razrešnice upravnemu in nadzornemu odboru. 3. Volitve novega upravnega in nadzornega odbora. 4. Poročila delovnih odsekov. 5. Proračun. 6. Izprememba pravil in poslovnika. 7. Sključnosti. — Dne 7. septembra ob 9. dopoldne bo seja upravnega odbora in konstitucija delovnih odsekov. Opozarjajo se člani odbora in odsekov, da morajo prispeti v Beograd najkasneje dne 7. septembra jutraj. Po končanem zborovanju bosta dve ekskurziji in sicer po Donavi do meje in v notranjost Srbije. Za popust po železnici in za stanovanja bo preskrbljeno. Vsi udeležniki skupščine se naj priglasiyo najpozneje do dne 15. avgusta pri tajništvu Podružnice JSU. v Ljubljani, Križanke. Stevilna udeležba je potrebna. R.

(Vpisovanje na strokovni šoli za puškarkstvo) bo dne 1. in 2. septembra od 9. do 12. in od 14. do 16. ure. Sprejemni pogoji so: Dovoljena ljudska šola, starost 14 let in telesna usposobljenost. Učenci se imajo predstaviti v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov in se izkazati z odpustnico ljudske šole, rojstnim listom in domovnico. Vpisnine in šolnine ni. Šola ima s prihodnjim letom 3 oddelke in sicer: puškarski, kopitarski (puškina kopita) in graverski oddelki. Ponk traja 4 leta, po dovršenju učne dobe se bodo izdala učenecm odhodna izpričevala, ki jim bodo dala — po izpolnitvi zakonitih predpogojev — pravico do samostojnega izvrševanja puškarske, oz. graverske obrti. Vsa podrobnejša pojasnila daje ravnanstvo strokovne šole za puškarkstvo, ki je nastanjeno v drugem nadstropju državne gimnazije v Kranju.

(Ravnateljstva ptujskih šol) se zahaljujejo najtopleje vsem, ki so pripomogli k uspehu vidovdanske slav-

nosti, osebno komandi mesta, zavodom, podjetjem, zasebnikom in pa damam. Vseh dohodkov je bilo 25440 kron, izdatki pa so znašali 19732 K, ostanek v znesku 5708 kron se je izročil dijaški kuhinji.

(Modra razsoda klerikalnega župana v Horjulu.) Dva posestnika, pristaša Stanovnikovega atka, sta prekopala našemu pristašu kolovozno pot z jarkom. Naš pristaš ju je zategadelj prosil, naj pot uravnata. Odvrneta mu, da si naj napravi most ali pa stransko pot. Naš pristaš se je obrnil zato na župana, g. Ivana Breščiča. Ta mu je obljubil ogled in posredovanje in izjavil, da je samoposebi umevno, da napravita občana most. Pod uplivom svoje stranke pa izjavi župan drugi dan, da je ogled nepotreben in da si naj napravi naš pristaš sam most čez jarek. Dasi je župan prisegel, da bo napram vsem občanom enako pravičen, je zavzel vendarle neobjektivno stališče. Obrnil sem se zato na sodišče, ki je počilo župana, da njegova »salomonška« sodba ne drži. S težitim sročem je dal nato župan po cestarju poravnati jarek. Občinski davek plačujemo vsi občani brez razlike na strankarsko pripadnost, zato je dolžnost župana, da je tudi napram vsem občanem pravičen. Zapomnite si to, g. župan.

(Beričevo.) V nedeljo dne 30. julija je bil tu zelo dobro obiskani stanek okrajnega odbora SKS, ki ga je vodil tov. Grad. Sestanek je bil največje važnosti za vse tukajšnje prebivalstvo. Razpravljalo se je o potrebnih korakih, da pridejo posestniki zopet do svoje zemlje, ki jim je bila odvzeta od priliki regulacije Save in Bistrice. Značilno je, da bi bil sedanji korak prizadetih posestnikov čisto odveč, če bi storiili poslanci SLS., osebno g. Povše, svoječasno svojo dolžnost. Toda skrbeli so le za sebe in pustili, da je bilo ljudstvo osleparjeno. Toda o tem še ob drugi priliki. — Ko je bila ta stvar rešena, se je razpravljalo o uspehu SKS. glede novih železnic in drugih političnih vprašanj. V prijetnem razgovoru je minul čas in splošna želja vseh je bila, da bi doživeli še več takih zanimivih razgovorov. Čast našim zavednim tovarišem.

(Prostovoljno gasilno društvo v Stobu) priredi v nedeljo dne 6. avgusta ob štirih popoldne vrtno veselico pri g. Müllerju v Stobu. Pri veselici sodeluje kamniška mestna godba. Na pomoč! — Odbor.

(Moravče.) V nedeljo dne 30. julija je bil v Moravčah narodni praznik, kajti ta dan je slavilo pevsko društvo svojo 20-letnico, zaslužni nadučitelj g. Toman pa 40-letnico, odkar je učitelj. Odveč je govoriti o velikem delu, ki ga je storil g. Toman za Moravče in za narod. Bil je duša vsakega plemenitega dela, pa naj si je bilo to na kulturnem ali gospodarskem polju. Z zadoščenjem je mogel g. Toman konstatirati na dan svoje 40-letnice, da ni bilo njegovo delo zaman, kajti od blizu in daleč so prihili kmetje, učitelji in inteligenti, da čestitajo zaslužnemu možu. Tudi od naše strani jubilantu iskrene čestitke.

(Županstvo Šmarjeta) sporoča, da je dne 23. julija izbruhnil v čebelnjaku požar. Janeza Sinkovsa v Zagradu požar, ki je v kratkem upepelil trem gospodarjem vsa gospodarska poslopja. Pri tem je zgorelo vse fito v kozolcih, okoli 60 mernikov starega žita, ena svinja in več ko 150 kosov perutnine. V vsem je pogorelo 16 gospodarskih poslopij. Ker je bilo vse suho, se je širil požar z bliskovito naglico in ljudje so komaj rešili življenje. Gasilni društvi iz Škocjana in Grumlja sta delali z vso požrtvovalnostjo in lokalizirali požar. Vsa škoda je cenjena na poldrug milijon kron. Boda pogorelcev je velika in zato se obrača županstvo v Šmarjeti na vse usmiljene ljudi z nujno prošnjo, da pomagajo ubogim pogorelcem. Vsak dar je dobrodošel. Prispevki naj se pošiljajo na županstvo v Šmarjeti.

(V Trzliču na Dolenjskem) je umrl nadučitelj Vinko Klanšek. Čeprav je bil le malo časa med nami, je bil vendar pri vseh naših vseh priljubljen. Ni bil le vzoren učitelj in vzgojitelj, temveč tudi požrtvovalen občinski tajnik. Prerano umrlemu, niti 29 let staremu ranikemu, bomo ohranili blag spomin.

(Pirošice pri Cerkljah.) Albanške pošne razmere vladajo pri nas. Čeprav smo že večkrat prosili za premestitev poštnege urada iz Krške vasi v Cerklje, ki je središče poštnegega rajona, je še vedno poštni urad pred nosom Brežic. Hoditi moramo tako po eno uro daleč. Sedaj ko bo gotov most v Cerkljah, nujno prosimo, da se nastavi za vasi Dol. in Gor. Pirošice, Bušeco vas, Izvir, Sto-

Janski vrh, Novi vrh in Brvi poštni sel. Se nekaj! Ko se dobivajo na račun vojne odškodnine poštni avtomobili, ali ne bi bilo mogoče otvoriti poštne zveze Samobor — Brežice — Cerklje — Kostanjevica — St. Jernej — Novo mesto. Če je most v Krški vasi preslab, kar pa ne verujemo, pa je mogoča zveza preko cerkljanskega, ki je enako daleč. — Prosimo naše tovariše poslance, da posredujejo v zmislu naših želj.

(Cerklje pri Krškem.) Malo odgovorja »Laziljub«. Naši nasprotniki se vedno hvalijo s svojim orlovskim domom. Treba zato stvar malo pojasniti. Stara sola stoji sicer v resnici na župnijskem svetu, toda šola sama je bila last občine. Zahrbno in brez naše vednosti pa so občini odvzeli šolo in jo pripisali sebi. Odškodnine niso plačali seveda nobene. Na tak način je bahanje lahko. Vprašanje pa je, če se spodobijo duhovniku, da se hvali z zidanjem doma, ki bo namenjen edinole hujkanju in zdražbi med vaščani. Smešno je bahanje z mostom. Most je bil postavljen edinole z denarjem in trudom ljudstva. Gospod kaplan pa je samo mislil in ne pregovoril. Dosti misliti se pravi nič vedeti, ni storil g. kaplan za most ničesar. »Laziljub« se potem zaganja v gospođa Vahčiča, češ, da je dal trgovino v najem za letnih 84.000 kron. To je laž in je tozadevno vsakomur pogodba na razpolago. Kar pa se tiče drugih očitkov, g. Vahčiču, pa rečemo, da so sramota za onega, ki se naziva Kristovim naslednikom. Da kakor v slučaju Jurečič, tako dokazujejo tudi tu, da ne poznajo ljubezni do bližnjega. In potem se čudijo, če vera peša.

(Iz Poljanske doline pri Črnomlju.) Protijudsko nastopanje klerikalcev v vprašanju poljanske železnice je ogorčilo vse prebivalstvo. Da bi sedaj ljudstvo preslepili, so nekateri klerikalci nakrat govorili, da tudi oni podpirajo naše samostojne poslance. Po starih klerikalnih receptu, da se je treba krasiti s grobovim perjem, je zato poslal tudi poslanec Nemanjč (bolje Nedelanič) županu Starega trga sledečo bravičnico: »Železnica Kočevje — Stari trg — Vrbovsko čez Poljansko dolino je zagotovljena.« Nedelanič bi rad tako zakril klerikalno protijudsko politiko in se prikupil ljudstvu, češ, samo moja zasluga je, da dobimo železnico. Ne bo iz te moke kruha, kakaj vsak pameten in trezen človek ve, da je priboril nam železnico edinole klub poslancev SKS in naš minister tov. Puceľ. To vemo vsi in zato živele SKS in njen minister!

(Mala Nedelja.) V nedeljo, dne 23. julija smo doživeli izredno čast. Obiskal nas je slavnoznani tainik SLS g. Golob iz Maribora in priredil shod takozvane Kmečke zveze. Najprej je napadel g. Golob tovariša ministra Pucľja in sicer zato, ker je dosegel železnice. (Nevoščljivost je stara čednost klerikalcev.) Zatem je g. Golob vendar enkrat pripoznal, da je SLS. lisica zvitojrepa, ki vleče ubogo zapeljano ljudstvo za nos. Je v resnici lisjak g. dr. Korošec, ki se je previdno ognil proračunski debati in pa razpravi o posojilu, ter se umaknil v druge toplice na Bavarsko. Kdo daje neki g. Korošcu denar! Beograd gotovo ne, kajti po besedah klerikalcev zatira vendar Beograd duhovnike, da je grozno. Tako se g. dr. Korošec lepo zabava na Bavarskem in se smeji g. Golobu, ki se peha zanj po shodih in tov. Pucľju, ki skrbi v Beogradu za slovenskega kmeta. Shod, oziroma bolj rečeno zabava, je potekla mirno. Nesreče ni bilo nobene.

(Sv. Jurij ob Ščavnici.) Sprejmite tovariš urednik še ta kratek dopis kot odgovor na nelepe napade »Murske Straže«. Ta obmejni list, ki silno čudno pojmuje svojo nalogo, piše, da smo mi ustanovili liberalno posojilnico, da smo se poslužili slabih dejanj, da smo ščuvali mladoletne, da smo dajali posojila neupravičeni, da podpiramo slabe stvari in več sličnih izmišljotin. Ne bomo se prerekli o tem, kdo je boljši in kdo je slabši, naj opravi to vsak sam pred svojo vestjo. Pač pa hočemo pozdraviti malo gospodarstvo onega, ki s svojimi gospodarskimi »pridigami« sodbo naravnost izliva. — Denar za vzete zvonove v n. pr. ta dični »gospodar« naložil je nemški »šparkasi« in danes je denar izgubljen. Zakaj se ni denar naložil v domači posojilnici, nam g. župnik ne pove. — Še pred vojno je nabral pokojni župnik za zidanje nove cerkve lepo vsoto v znesku nad 80.000 kron. K temu je prišla še župnikova zapuščina. To premoženje je opravljal poseben odbor, kateremu so se redno poročali računni. Danes se to ne vrši več. Zakaj to? Pokojni župnik Klobasa je

zapustil za zidanje cerkve svoje posestvo, ki je danes vredno najmanj 300.000 kron. Dalje je tu travnik, ki bi se mogel vsakoletno oddajati v najem. Izkupiček v znesku 20.000 K bi se mogel letno dodajati glavnici. Toda to se ne godi in ga poredko župnijske krave. — Pri posojilnici je pogorelo gospodarsko posloplje. Nihče se ni zmenil, če je posloplje zavarovano ali ne in če se naj zopet postavi. — Holog je njiva, od katere donesek bi se moral pričepiti skladu za zidanje cerkve. G. župnik pa je delal tam onako za orlovski dom. Ker ni imel dovolj lesa za žganje opke, je vzel drva iz gozda, ki jo določen za zidanje cerkve. (Toda orlovski dom menda tudi po pameti g. župnika vendar ni še isto ko cerkev.) Tako je gospodarstvo onega, ki bi rad delal pridive drugim. Pometajte raje pred lastnim pragom in skrbite za mir v hiši in za krščarsko življenje. Pustite na pri miru ljudi, ki delajo pridno in sicer ne le za reba, temveč tudi za druge.

Prekmurje.

(Gorjanski plačar, poslanec Klek) vedeljuje svoj boj proti izvedbi agrarne reforme. Tako piše zopet v svojih »Novinah« brez novic, da mi le sleparimo ljudstvo, ko hočemo ljudstvu dati zemljo. To svojo nesamostojno utemeljuje župnik Klek dobesedno takole: »Oni (samostojni) nam hočejo dati zemljo, ali na to kaj imajo? Ja, drugemu nepošteno in s silo vzeti ter nam ukradeni blago dati, na ne gre.« — Samo grofovski hlapci more tako farizejsko govoriti. Govori in drugi madžarski in nemški elikaši so našemu narodu s silo vzeli zemljo. Ko je bil naš narod svoboden, je bila vsa zemlja edinole njegova last. In ker smo sedaj zopet svobodni, zahtevamo tudi nazaj svojo zemljo. To je resnica o agrarni reformi. — Župnik Klek pravi končno, da je po programu SLS treba plačati veleposestniku pravično odškodnino, to je, da jim je treba plačati toliko kolikor so njihova posetva danes vredna. Iepe pojme ima poslanec Klek o agrarni reformi! Tudi mi smo za pravično odškodnino, samo, da je ta precej drugačna, kakor pa si jo predstavlja župnik Klek. Madžarski in nemški veleposestniki so povzročili vojno, zato naj tudi nosijo posledice. Samo njih krivda je, če je izgubil denar veljav. Za to pa pravimo: Naj dobe toliko, kolikor so priznali leta 1914 davčni oblasti, da je vredna njih zemlja. V tem je velika pravica, kajti tedaj so ti Klekovi ljubljenci napovedali davčni oblasti vrednost svoje zemlje nižje, kakor pa je dejanska bila, da bi tako osleparili državo na davkih. In ta sleparija se danes kaznuje, kakaj pravica zmagu vselej. To bo izkusil tudi še župnik Klek, ki kot narodni poslanec služi narodnim nasprotnikom — tujim grošom.

Potrebno pojasnilo. Župnik Klek pa ni proti agrarni reformi le kot sluga tujih grofov, temveč tudi iz lastnih interesov. Po določilih agrarne reforme se daje namreč oral zemlje v zakup za ceno od 70 do 180 kron. Čisto drugače pa določa »ljudski prijatelj« in Kristusov naslednik, župnik Klek, ki ima okoli 40 oralcv zemlje. To je sicer zemlja kupljena z milodari v dobrodelne namene, ki pa je v korist edinole župniku Kleku. Ta namreč oddaja oral te zemlje v zakup za približno 2000 kron in kaže tako na originalen način svojo ljubezen do siromakov.

G. Klek pravi v svojih »Novinah«, da naj dajo tov. Pucelj, Drofenik in Mirmolj, če bi še tako radi delili, svojo zemljo siromakom. Povemo g. Kleku, da si je izbral od naših tovarišev samo take, ki so najmanj obdarjeni z zemljo. Če bi ti tudi sledili nasvetu g. Kleka, potem bi bilo siromakom silno malo pomagano, pač pa bi postali naši tovariši popolni siromaki. Pač pa svetujemo g. Kleku, da razdeli svojo zemljo, oziroma da vsaj zniža zakupnino, kakaj kot človek brez rodbine in s 180 dinarji dnevne plače bi to lahko storil, seveda če bi imel kaj ljubezni do bližnjega.

(Izgubil se je mož), ki sliši na ime Božidar Sever in ki je ljubljene g. Kleka in župnika nekaterih gosnodov v Prekmurju. Svoj čas je vodil župensko zvezo in razpalaš ljudske »usphe« in sploh zapuščeval v Dol. Lendavi. Na konec pa ga je neki visoki protektor v Ljubljani spravil v razmejitveno komisijo, kjer se je lotil narodnega izdajalstva. Od tedaj se pogreša. Njegovi madžarski prijatelji pravijo, da se pojavi zopet, če se posreči ono veliko delo, da bo

Sp. Lendava zopet madžarska. Na to bodo seveda zaman čakali. Upamo pa, da ne bo dolgo čakal na plavo polo Severjev protektor iz Ljubljane, ki je omogočil Severjevo izdajalstvo.

Politične vesti.

(Prvi redni proračun sprejet.) Naj govore naši klerikalci karkoli, eno bodo morali priznati tudi pozni rodovi, da je namreč sedanja skupščina bila delotvorna, da je storila svoje dolžnosti. Dala nam je ustavo, dala nam je zakon o samoupravi in sedaj smo dobili še prvi redni proračun. Naša država je dobila tako trdno temelje in z zaupanjem moremo gledati v bodočnost. Niso sicer vsi ti zakoni brezhibni, toda v primeru z zakoni, ki nam jih je dalo narodno predstavništvo, v katerem so imeli naši klerikalci veliko besedo, pa so naravnost vzorni.

(Državni svet.) Ustava je nopolnoma, če nimamo sodišča, ki razrešuje v sporih med vlado in državljani. Tako sodišče smo sedaj dobili in so izvoljeni tudi že njegovi člani državni svetniki. Da morejo ti vršiti svojo odgovorno nalogo, je potrebno, da se popolnoma neodvisni in da so do bro plačani. To vse je skupščina upoštevala in določila, da pridejo državni svetniki takoj za ministri, samo, da lahko ministra odnese vsaka sapica, državnega svetnika pa ne. Vsem je 24 drž. svetnikov, od katerih jih je 12 imenoval kralj, 12 pa skupščina. Od Slovencev sta državni svetnika dr. Sagadin in Ivan Škarja. Naša stranka je predlagala tov. Ivana Škarja. Našemu vrlnemu tovarišu na imenovanju iskreno čestitamo, kakor čestitamo tudi stranki, da je imela tako srečno roko.

(Uradniška pragmatika.) Zasebni uradniki imajo svojo pragmatiko, pogočbo o službenem razmerju, državni uradniki pa ne. To je nepravica in v kvarno za državo. Zato se hoče sprejeti sedaj uradniška pragmatika, ki bo določila pravice in dolžnosti uradnikov, ki pa žalibog ne bo znižala njihovega gmojnega položaja. Pragmatika bo sprejeta po skrajšanem postopanju, to se pravi, da bo v bistvu sklepal o njej samo zakonodavni odbor.

(Na naše zatirane Korošce.) Zunanji minister dr. Ninčič je izjavil, da je naša vlada storila pri dunajski vlad diplomatične korake zaradi preganjanja koroških Slovencev. Ker uživajo v naši državi Nemci vse pravice, morajo uživati tudi Slovenci v Avstriji vse pravice. Če se to ne bi zgodilo, bi naša vlada izvedla represalije in sploh podvzela vse korake, da zaščiti naše ljudi. Odločen nastop našega zunanje ministra prav odločno odobravamo.

(Naše zadoščenje.) Kot teatralni govorniki so seveda naši klerikalci pridno govorili proti proračunu. Ker tako pridno pisarjijo vsi klerikalci proti tov. Pucľju, smo pričakovali, da bo cela vrsta klerikalnih govornikov pri razpravi kmetijskega proračuna naravnost zmečarila tov. Pucľja. Toda glejte čudo. Govorili so sicer razni govorniki Jug. kluba, toda niti z besedico se niso dotaknili tov. Pucľja. Edino stvar, ki so jo prinesli na dan, je bila, da jim je kmetijski proračun prenizek. V tem oziru seveda soglašamo z njimi, ne vemo pa, če bi bili tudi oni toliko močje, da bi priznali glavni vzrok nizkosti proračuna, kajti potem bi morali pokazati na Korošca, ki je pustil, da je bilo v proračunu za l. 1920 kmetijsko ministrstvo tako slabo dotirano.

(Kočevski »Radikal« in železnica.) Ker je propadel gospod Kajfež s svojo Mustilovo progo, je »Radikal« ves iz sebe in si hladi jezo z lažmi in neslanostmi. Ena takih neslanosti je njegova skrb za Ljubljano. »Radikal« nasprotuje progi Sent Janž — Sevnica, ker da bi bila potem gospodarsko prizadeta Ljubljana. »Radikal« se zdi mnogo pametnejše, da vozi vsa Štajerska svoje blago z Zidarskega mosta v Ljubljano in potem v Kočevje, mesto da bi se nosila direktno zveze preko Sevnice. Človek mora biti v resnici velik »modrijan«, da zagovarja tak zamuden ovinek. — »Radikal« na si je hotel pomagati tudi s falsifikati, ker drugače pač ne moremo nazivati njegovo nenravilno navajanje dolžne Klodič-Hrovat-Kavčičeve proge. Težka mora prestati »Radikal«, kadar sega po takih sredstvih. — Zadržljivo za nenošteno borbo »Radikala« je, da vedoma napačno informira svoje bralce, ko laže, da so naši poslanci dosegli le dva milijona dolarjev, dočim je resnica ta, da so dosegli dva milijona za kočevsko in sevniško progo ter dva milijona za

prekmursko progo. Zato je tudi čisto odvoč neiskreno zdihavanje »Radikala«, da bo premalo denarja. Prav iz srca pa privoščimo »Radikal« in njegovi deputaciji veselje, da so bili prijazno sorejati od vodilnih naših državnikov. Kaj je morda g. »Radikal« res mislil, da so v Beogradu taki medvedji, ko v kočevskih gozdovih? Je lisjak stari Pašič, pa je bil zato še posebej prijazen, ker tako je lažje odrekel. In Kajfeževi delegaciji je gladko odrekel, čeprav gospodje v delegaciji v svoji naivnosti tega niti takoj spoznali niso. — Pisal je nekoč »Radikal«, da bo zidal železnico tisti, ki ima denar. Danes mu pritrjujemo, ker imamo mi za Klodič-Hrovat-Kavčičevo progo denar, dočim ga g. Kajfež nima za Mustilovo. Govorili so sicer nekateri po Kočevju dosti o svojem denarju, toda ko ga je bilo treba šteti za kočevsko železnico — so pa dejali, da naj da denar država. Tedaj pa smo rekli mi — ne — in zato ta jeza in iz nje izvirajoče laži. Tako je resnica o kočevski železnici.

(Štefeteve metode) so se poslužili naši klerikalci ob priliki boja naših poslancev za železnico. Pošiljali so v beograjski list »Videin« svoja lažljiva poročila in jih potem ponatiskavali v svojih listih. To je bila metoda ramkega Štefeta, ki se je — obesil. Naj si zapomnijo to naši klerikalci.

(Stanožnikov atek) so silno hudi. Pa ne mislite, da na nas, ki jih stalno tako povzdiguemo. Jezni so na svojega tovariša, ministra na čelu, gospoda Roškarja, ki se v zadnjem času ponaša tako, da postaja že resen konkurent ateku. Naš atek so tako hudi, da hočejo konkurenta Roškarja na vsak način z uma svetlim mečem naravnost razčesniti. Pa so se postavili na široko in spustili oni slavni govor v skupščini. Ta govor je bil tako znamenit, da ga v zadnji številki še nismo mogli popolnoma obdelati in smo zato najbolj masten atkov duševni ovirki prihranili za danes. Med drugim so namreč tudi dejali atek, da

»Kdor dober Avstrije, ta dober Jugoslovan.«

Atek imajo čisto prav: Kdor je velik neumnež, ta je včasih velik modrijan.

(Lov za komunistične glasove) sta uprizorila narodnosocialistična poslanka g. Brandner in Deržič in predlagala ukinitve obznane, za katero sta sama glasovali. Manever je preočiten, da bi imel uspeh in g. poslanka bi storila bolje, da sta ostala dosledna, ker veterinjakov ne ljubi nihče.

(V Nemčiji) je prišlo do sporazuma med Bavarsko in berlinsko vlado. Bavarci so morali odnehati in bo zakon o zaščiti republike (nemška obznana) sprejet.

(Italijanska kriza) je rešena. Vlado je sestavil zopet Fakta. Notranji položaj v Italiji pa je silno neugoden in je zato malo verjetno, da ostane Fakta dolgo na krmilu. — Splošna stavka delavstva je končana in ni uspeła. Poboji med fašisti in delavci trajajo še v naprej in so bili v zadnjih dneh posebno hudi.

(Grki spočejo Carigrad.) Grška vlada je sporočila vleslam, da hoče korakati na Carigrad. Velešle, posebno Francoska, so to odbile. Vseeno vodi Grška še naprej vojne priprave.

Naša vinoreja.

Vedno jasnejše postaja, da proti vsem vinogradnikom opasnost, da se vinogradništvo ne bo več izplačalo. Najbolj nazorno se vidi ta opasnost, če primerjamo cene vina z dninami. Tako smo prodajali v lutomerskem okraju vino, letnik 1920 po 26 do 30 kron, povprečno torej po 28 kron liter. Dnine viničarjem pa so znašale začetkom l. 1920 po 8, koncem leta po 14, torej povprečno po 11 kron. — Cene vina iz leta 1921 so znašale povprečno po 30 kron, dnine pa začetkom l. 1921 po 30, sedaj pa že po 40 kron, torej povprečno po 35 kron. Vinske cene niso zrasle niti za 10 odstotkov, dnine pa za več ko 200 odstotkov.

Podražile pa so se tudi silno vse druge potreščine, kakor galica, žveplo, rafija, slama za vez, kolje, gnoj itd. K temu je pristoiti še to žalostno resnico, da smo letnik 1920 prodali z lahkoto, da pa ni moč spraviti v denar letnik 1921, čeprav je prvovrsten. Vzrok je v tem, ker ne moremo vina izvažati.

Kakor da ne bi bilo že dovolj nadlog, pa so pričeli, kakor pravi g. inž. Savič v »Trg. listu«, nekateri vino v velikem obsegu ponarejati. Še tega nam treba! Pozivljamo takoj oblastva, da podvzamejo naj-

strožje mere, da se vsako ponarejanje vina prepove. Ne samo iz ozira do vinogradnikov, temveč tudi zaradi ljudskega zdravja, kajti ponarejeno vino je strup.

Nujno pa je, da se ukrene kaj za izvoz našega vina. Po izgubi avstrijskega vinskega trga, se nas je tolažilo, da dobimo češki trg. To se ni zgodilo. Sedaj se sklepa trgovska pogodba s Poljsko, ki uvaža vino še v večji meri, ko Češka. Skrbimo, da pri tej priliki ne odidemo pravih rok. Upamo, da se naša vlada vendarle zgane in da prične upoštevati težaven položaj vinogradnikov.

Josip Mursar.

Na ta vseskozi resničen članek pripominjamo sledeče. Naši poslanci se v polni meri zavedajo, da je treba storiti vse, da se omogoči izvoz našega vina. V ta namen so tudi podvzeli v zadnjem času vselej akcije, ki bo če popolnoma uspe, spremenila položaj na vinskem trgu. Ker je vsa stvar še v teku, zato danes ne bomo še podrobno razpravljali o stvari.

Frepričani pa naj bodo vsi vinogradniki, da se z naše strani posreča njih interesu vso skrb in da je upati da bodo naši delavni poslanci tudi pri velikopotezni akciji za naše vinogradnike uspeali tako, kakor so uspeali še pri vseh drugih. Toda sigurneje in hitreje bodo zmagali, če jih bo ljudstvo podpiralo.

Zato zvestobo za zvestobo in — vinogradnikom bo priporjen trg.

Načelništvu »Prve lužnoštajerske vinarske zadruge v Celju«.

To zadrugo so ustvarili in ji omogočili življenje že leta 1909. z majhnimi izjemami edinole vinogradniki brežiškega okraja. Dokler je bila zadruga v pravih rokah, je tudi lepo procvitala. Po smrti prerano umrlega g. Kuneja pa je prešlo vodstvo zadruge v roke ljudem, ki se razumejo na razne »kšefte«, ki pa ne služijo zadrugi. Pod vodstvom teh ljudi se je nakupovalo vino po drugih krajih. Le tintam se je kupilo vino tudi v naših krajih in sicer tako, da je nastala večkrat pravda, ki je bila navadno, kakor kaže bilanca, v škodo zadrugi.

Kljub takemu gospodarstvu ima danes zadruga v premoženju in raznih kletarskih pripravah milijonsko premoženje. Pri sestavi inventarja pa se je cenilo vse le za eno četrtino v očitnem namenu premoženje zadruge dobiti v roke. Na dnevnem redn občnega zbora zadruge je bila namreč tudi likvidacija zadruge in se je slutilo, da se zadrugični občnega zbora ne udeležijo. Na občnem zboru, ki se sicer ni izvršil, se je sklenilo, da je treba vprašati najprej člane zadruge, če so za likvidacijo zadruge ali ne. Na sestanku, ki je bil kasneje v ta namen sklican v Brežice in katerega so se med drugim udeležili tudi načelnik zadruge gosp. Majcen in trije člani načelnštva, se je ugotovilo, da so vsi vinogradniki proti likvidaciji zadruge. Sklenjeno je bilo, da se skliče v Brežice občni zbor zadruge, na katerem se naj povišajo zadrugični deleži.

Sedaj pa vprašamo načelnika g. Majcena. Ali mu je znan v Brežicah sklenjen dogovor? Ali mu je znano, da je izjavilo več članov načelnštva, da gospodarji on z zadrugičnim premoženjem samolastno? Ali so mu znana pravila zadruge, po katerih se mora vsako leto izvršiti občni zbor?

Vinarsko društvo dolenskih in bizelskih vinogradnikov odločno protestira v imenu vinogradnikov svojega okoliša proti takemu gospodarstvu z zadrugičnim premoženjem in pozivlje vlado, da napravi temu konec in da pokliče načelnštvo zadruge na odgovornost.

Vinarsko društvo dolenskih in bizelskih vinogradnikov v Brežicah.

Gospodarstvo.

(Plemenite kobilice iz Nemčije za dolenske konjerejce.) Ko so se zadnjič prodajali v Ljubljani konji iz Nemčije, so izrazili dolenski kmetje tovarišu ministru Pucľju željo, da bi v interesu dolenskih konjerejce naročil pasme toplokrvnih in polukravnih konj in izposloval, da bi se prodal vsaj en tak transport plemenitih kobil v Novem mestu. Razume se, da je tovariš Pucelj to željo nemudoma upošteval in na seji ekonomsko — finančnega komiteta z dne 27. julija je ministrski svet ugodil predlogu tovariša min. Pucľja in dovolil za Novo mesto od 80 do 100

plemenih kobil iz Nemčije v starosti od 3 do 6 let. Dan licitacije bomo pravočasno objavili.

(Angleška vlada) zahteva od Francoske, Italije, Jugoslavije, Grške, Rumunije in Portugalske povrnitev svojih posojil v skupnem znesku 1098 milijonov funtov sterlingov. (En funt je 1500 kron.) Angleška vlada pravi, da ne bi zahtevala povrnitve, če bi tudi njej odpustila dolg Amerika. Jasnó je, da ni nobena država v stanju, da povrne Angleški dolg in zato mislimo, da bo preteklo še precej vode, predno pride Anglija do svojega denarja, kar je tudi povsem pravično. Največji dobitek od vojne imata Anglija in Amerika in zato je prav, če nosijo tudi malo denarnih žrtev. Človeških itak niso dali dosti.

(Dalmatinsko vino.) Začetkom maja je bilo v Dalmaciji še 600.000 hektolitrov neprodanega vina. Povprečna cena vina je okoli 1200 K za hektoliter. Vse dalmatinsko vino je torej vredno okoli 320 milijonov K. Izvoz vina iz Dalmacije je prost in ne plača se niti carine, niti ni treba osigurati vahu. Vseeno se vino ne izvažja v dovoljni meri. Italija in Grška imata svoje vino. Na Češkem, Poljskem, Madžarskem in v Avstriji ne kupujejo več dalmatinskega vina, deloma zaradi slabe valute, deloma zaradi slabih zvez. Čehi ne marajo več dalmatinskega vina, kar je povzročilo, da so Dalmatinci zelo neprijateljsko razpoloženi napram Čehom, češ da hočejo Čehi nas samo izrabiti. V zadnjem času se je pričelo dalmatinsko vino izvažati v precejšnji množini na Francosko, kjer ga rabijo za izdelovanje slivitega bordoškega vina. Tako je n. pr. kupil samo en trgovec 20.000 hl vina. V notranjost naše države se dalmatinsko vino ne prodaja, čeprav je cenejši od banatskega in slovenskega vina. Toda prevelike prevozne težkote izražajo razliko v cenah. Iz Dalmacije vodita le dve poti v notranjost države. Preko Metkovića in preko Bakra. Težko je reči, katera zveza je slabša. Nujno je treba zgraditi pri Bakru žično železnico.

(Dobra žetev v Vojvodini.) Po dosedanjih poročilih bi mogla Vojvodina izvoziti 150.000 vagonov žita. Po kakovosti je letošnje žito malo slabše od lanskega. — Sladkorna repa se zelo dobro razvija in se je bo pridelalo od 22 do 25 tisoč vagonov. Kakovost letošnje sladkorne repe je za 20 odstotkov boljša od lanske.

(Žetev na Stajerskem) bo letos vsled suše v splošnem slabša od lanske.

(Rumunska žetev) je končana. Pšenica je dobra, ječmen in oves pa sta izvrstna. Ječmena in ovesa se bo moglo izvoziti okoli 100.000 vagonov. Žetev pšenice je obilna. Koruza je vsled suše slabše obrodila. Vseeno računajo z možnostjo izvoza od 150 do 200 tisoč vagonov koruze. Izvoz pšenice je prepovedan, izvoz ječmene, ovesa, fižola, graha in leče pa dovoljen proti pristojbini 400 lejev za vsake 100 kilogramov.

(Ameriška žetev) je za 16 milijonov meterskih stotov večja od lanske.

(Mariborski živinski trg.) Na sejem z dne 25. julija je bilo prignanih: 11 bikov, 7 konjev, 227 volov, 359 krav in 7 telet. Cene so bile sledeče: Debeli voli od 36 do 40 K, poldebili od 32 do 35 K, plemenski od 28 do 32 K, bikli za klanje od 24 do 34 K, klavne krave od 21 do 25 kron, mlazne krave od 25 do 29 K, breje krave od 25 do 29 K, mlada živina od 21 do 25 K in teleta od 36 K za kg žive teže. Mesne cene: Volovski meso I. in II. vrste od 56 do 64 K, telečje meso I. in II. vrste od 60 do 64 K, svinjsko meso od 90 do 100 kron žive teže.

(Mariborski svinjski trg.) Sejem z dne 28. julija. Pripeljanih je bilo 97 svinj, 3 koze in 1 kozlič. Cene so bile sledeče: mladi prašiči od 5 do 7 tednov stari po 400 do 600 K, od 7 do 9 tednov stari po 700 do 1100 K, od 3 do 4 mesece stari po 1500 do 1800 K, od 4 do 6 mesecev stari po 2700 do 3000 K, od 8 do 10 mesecev stari po 3500 do 3800 K in poldrugo leto stari od 4000 do 4500 kron; koze so bile po 500 kron.

(Zagrebski trg.) Sejem z dne 2. avgusta je bil zelo dobro obiskan. Cene so bile sledeče: Bikli od 22 do 32, voli od 28 do 40, teleta od 38 do 43 in svinje od 78 do 90 K za kg žive teže. Posavski konji, težki, lep par od 56 do 60 tisoč, lahki od 30 do 32 tisoč kron. Seno se je prodajalo od 500 do 600, detelja od 600 do 800, slama od 280 do 350 in otava od 700 do 720 K za 100 kg.

(Žitni trg.) Novi Sad, 1. avgusta: Baška pšenica 1000, banatska koruza 1200, oves 1250 in bela moka št. 0 23.40 kron.

(12. poročilo Hmeljarskega društva.) Zalec v Savinjski dolini, dne 31. julija 1922. Vsled primernege vremena prehaja golding v kobule in pozni hmelj je v najlepšem cvetju. Obiranje prvega se bo pričelo — kakor običajno — sredi meseca avgusta, pozneja pa mu bo neposredno sledilo. Obče se sodi, da bomo letos morda več pridelali, kakor v minulemu letu. Tudi kupčija se bo oživela počasi, ker prihajajo že kupci.

(Važno za hmeljarje!) Hmeljarsko društvo je tudi letos preskrbelo hmeljskim obiravcem polovično vožnjo na progah: Brežice, Zidani most, Maribor gl. kol., Maribor-Vuhred, Zagorje, Zidani most in Rogatec-Grobelno. Legitimacije se dobe pri društvenem vodstvu v Zalcu.

(Vrečnost denarja.) Ameriški dolar velja 324 K, češka kruna skoraj 8 K, laška lira malo manj ko 15 K; avstrijska kruna pol vinarja, madžarska 12 vinarjev in nemška marka 44 vinarjev.

(Tovarno za izdelovanje električnih žarnic) zgrade v Ljubljani. Delniška glavnica znaša poldrug milijon dinarjev. Tovarna se bo imenovala »Volta«.

(Zagrebski velesejem) je obiskalo okoli 300.000 ljudi, od katerih je bilo okoli 8000 tujecev. Kupčij je bilo sklenjenih na sejmu za več ko tisoč milijonov kron. Največ kupčij je bilo sklenjenih v kovinski in tekstilni industriji. Zagrebski trgovci so z uspehom sejma zadovoljni, kar prav radi verujemo.

Kmetijsko šolstvo.

(Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu) se prične novo šolsko leto začetkom novembra. — Šola ima dva oddelka. Celoletna šola je namenjena pred vsem učencem iz vinorodnih krajev, zimska šola pa učencem iz nevinorodnih krajev. Letna šola traja od dne 1. novembra do dne 31. okt. prihod. leta. Počitnice so enomesečne in sicer v avgustu. Zimska šola traja dve zimi po 6 mesecev. — Učenci imajo na zavodu vso preskrbo, to je stanovanje, hrano in snajenje perila. Preskrbovalnina se plačuje polletno v naprej in znaša 200 Din mesečno. V primeru rastiče draginje se lahko zviša. V plačilo se sprejemajo tudi živila po dnevnih cenah. — Šolnino 10 Dinarjev mesečno plačujejo samo učenci, ki niso iz Slovenije. Oddati je tudi nekaj mest proti plačilu polovične preskrbovalnine in nekaj prostih mest, ki so brezplačna, toda le za revnejše kmetijske sinove, ki se izkažejo z uradno potrjenim ubožnim izpričevalom in ki se zavežejo, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Šola ima v prvi vrsti namen, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje in zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji, pred vsemi drugimi priložnosti. — Sprejemni pogoji so: dovršeno 16. leto, neoporekljivost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. — Prošnje za sprejem je pisati lastnoročno, na celo polo in jih je kolikovati s kolekom 4 Din ter jim priložiti kolek za 10 D. Prošnje je vložiti najpozneje do dne 20. septembra pri ravnateljstvu drž. kmetijske šole na Grmu, pošta Novo mesto. Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, šolsko odpustnico, odnosno zadnje šolsko izpričevalo, 3. zdravniško izpričevalo, 4. izpričevalo o npravnosti, 5. izjavo staršev oziroma varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja, 6. obvezno izjavo staršev ali varuha, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju pa da povrnejo zavodu prejete zneske podpir iz javnih sredstev. Absolventi kmetijskih šol uživajo ugodnost po čl. 8. zakona o ustroju vojske, to je skrajšana vojaško službovanje po 14 mesecev (dijaški rok) če ostanejo pozneje na lastnem domu. Vsa pojasnila daje ravnateljstvo.

Književnost.

(V. F. Jelenc: 1914-1918. Spomini jugoslovanske dobrovolje.) V Ljubljani 1922. Založila in tiskala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Strani 286. Cena vezanih knjigi 24 Din. Pod gorenjim naslovom je izšlo pravkar poslednje, že posmrtno delo prerano umrlega časnikarja in filistinista V. F. Jelence. Pisatelj je odšel leta 1913 v Srbijo, kjer je bil nekaj časa uradnik, ob izbruhu vojne pa je vstopil kot dobrovoljec v srbsko armado ter preživel z njo neštene slavné pohode in katastrofalno, a epično veličastno pot preko albanskih gorov v tujino. Nato se je vrnil na solunsko fronto ter se udeležil zmago-slavnega pohoda srbske armade, s katerim ni bila osvobodjena le Srbija, ampak nastvarjena tudi današnja Jugosla-

vija. Vse te dogodke nam popisuje pisatelj v spredaj omenjenem delu s plastično živahnostjo in pesniškim zanosom, ki mora globoko ganiti vsakogar in mu vzbuditi občudovanje do tega heroičnega naroda. Knjigo, ki je tudi važen zgodovinski dokument, vsakomur prav toplo priporočamo. Oprema knjige je okusna.

(Poljudno navodilo za merjenje lesa.) Sestavljen inž. A. Sivica. Knjižica s tem naslovom obseja navodila, kako se izračuna telesnina debel, posekanega in rastočega, stoječega drevja in celih gozdov kakor tudi obtesanega in razžaganega lesa. Prirejane so vse za tako računanje potrebne tabele. Gozdni posestnik se pouči, kako se določi prirastek v gozdih, izračuni prostornina lesa v ogljarskih kopah in kubična mera drv. V knjižici so tabele za primerjavo nove dolžinske, ploskovne in kubične mere s staro mero. Navodilo je namenjeno predvsem kmetiskim gozdnim posestnikom, dalje gojencem kmetijskih šol, gospodarskim odborom za skupna gozdna posestva, zadrugam, upraviteljem cerkvenih in župnih nadarbin, cenilcem in osebam, ki so za stvar zanimajo. Cena brošurani knjižici, ki se dobiva pri »Kmetijski družbi za Slovenijo« v Ljubljani, je 10 Din.

Raznoterosti.

(Lahkovernost.) Ena največjih napak našega kmetijskega ljudstva je lahkovernost, ki jo znajo naši nasprotniki dobro izkoristiti. Pred kratkimi mi je pravil nek naš dober pri-staž, da mu je žal, da tudi naša stranka ni čista, kmetiska stranka, temveč da ima v svojih vrstah advokate, ki stoje v ozadiju in stranko »komandirajo«. Na moje vprašanje, kdo da so ti advokati, ni vedel povedati nobenega imena, pač pa mi je imenoval znanega klerikaleca, ki mu je to seveda hinavsko zavijajoč oči — pripovedoval. In moč je skoraj verjet, da smo pod komando advokata. Takih in podobnih bedastosti je razširjeno med nami mnogo. Raztrošajo jih seveda tisti, ki jim je silno nevšečno, da se hoče kmet osamosvojiti, ki se boje, da bi kmet spregledal in se ne dal več slepo voditi in izkoriščati za njihovo stvar. Tovarši, ne nasedajte govoricam, ki imajo le namen vzeti Vam zaupanje do svoje stanovske stranke in do svojih voditeljev! Bodite trdni in zavedni, bodite vztrajni in ponosni na svoj stan. Lažnika pa primite za jezik in videli boste, kako hitro se bo umikal, ko boste zahtevali dokaze.

(Kako se tvori toča.) Toča nastane v oblakih. Oblaki, ki nosijo vodno soparo se neenako segrevajo in tako nastanejo v njih vrtinice. Brez dvoma pospešuje te vrtince električnost oblakov. Iz višjih mrzlih plasti sesajo vrtinice mrzel zrak, ki povzroča, da vodna sopara v oblakih zmrzuje. Vsled vrtenja se nabira na zmrznjenih kapljicah čedalje več ledu, ki postane končno tako težak, da ga oblak ne more več nositi — tedaj se usuje toča na zemljo. Zato vidimo pred točo v gostih oblakih neko čudno vrtenje in slišimo rožljanje in šumenje, ki nam napoveduje nesrečno točo. Že davno si je človek prizadeval preprečiti tvorenje toče v oblakih s tem, da jih je skušal pretrgati: odtoč navada, da se pred točo zvonijo, strelja itd. Kakor poroča francoski list »Temps« so prišli iznajdljivi Francozi sedaj na misel, da bi uporabljali proti toči aeroplan. V ta namen nameravajo s pomočjo aeroplanov predreti oblake, v katerih se tvori toča. To kar je svoječasno poskušalo človeštvo doseči s pomočjo streljanja proti toči hoče sedaj človek izvesti lastnoročno, to je premešati točonosne oblake in napraviti jih brezškodne. Po našem mnenju je to precej važna namera. Ali se bode dala izvesti, je drugo vprašanje.

(Srečna Rusija.) Lahko se reče, da je postala smrt luksusa, ker so pogrebni stroški tako silno narasli. Toda vsi pogrebni stroški pri nas so nič proti takim stroškom v Rusiji, kjer se plačujejo po uradni tarifi za pogreb odraslega človeka po dva milijona, za pogreb otroka pa po en milijon rubljev. V Rusiji smejo umreti tedaj edino milijonarji. V resnici, srečna dežela! — Samo če bi rubelj kaj veljal! V Londonu je našel nek herač več ko milijon rubljev. Vse srečne jih je ponesel na policijo. Ker se ni ničče oglašal za izgubljeni denar, je pripadel le-ta heraču, ki ga je nesel poln radosti v banko, vselej se že naprej, da bo odslej milijonar in nič več berač. Toda, kdo bi opasal heračev dolgi obraz, ko so mu oddali v banki za ves milijon samo dva šilinga (okoli dve predvojni naši kroni).

(Kolklo židov je na svetu?) Žid Levinski v Berlinu je izračunal, da je na vsem svetu 15.783.362 židov, in sicer jih je: na Poljskem 4.100.000, v Ukrajini 3.300.000, v Rumuniji 1.000.000, v

Nemčiji 500.000, na Češkem 349.000, v Angliji 275.000, v Litvi 280.000, v Rusiji 200.000, v Avstriji 200.000, na Francoskem 150.000, na Grškem 120.000, v Holandiji 106.000, v Jugoslaviji 100.000 in v evropski Turčiji 75.000, v vsej Evropi torej 11.478.668. V Aziji je 433.232 židov, od katerih jih živi v Palestini le 85.000. Afrika ima 359.000, Amerika 3.496.225 (samo Zedinjene države severnoameriške 3 milijone 300.000) in Avstralija 20.000 židov. V desetih letih so se židje pomnožili za več milijonov.

(Neprijeten slučaj.) Ko je potoval Lui Napoleon po Francoskem, da si pridobi čim več pristajancev, je prišel tudi v mesto Bordo. Meščani so mu postavili slavalok, na čigar sredi je visela krona, pod njo pa je bil napis: »Zasluzil jo je!« Priplaval pa je silen veter ter utrgal krono. Ko je dospel nato Napoleon do slavaloka, sta visela z njega le še vrvi, s katero je bila pritrjena krona, in napis »Zasluzil jo je!« O Napoleonovi zadregi molči zgodovina.

(Solzne bombe kot redarsko orožje.) V Ameriki so iznašli zopet imenitno stvar. Redarji imajo sedaj tako zvane solzne bombe, napolnjene s plinom, ki prisilijo vsakogar do joka. Kakor hitro se bomba vrže, se le-ta razpoči in tudi najtrdovalnejšega zločinca prično tretji jok, kašelj in kihanje tako, da je nemogoče za vsak odpor. Bombe so silno uporabljive in brez nevarnosti za zdravlje. Bombe, katerih učinek traja kake pol ure, so tedaj za zločinca prava muka. Vse svoje sile morajo porabiti zločinci za jok, kihanje, kašelj in celo bljuvanje, tako da jih stražniki z lahkoto ukroto. Solzne bombe bi se dale s posebnim pridom porabiti za razne vročkovne Orlice, kadar bi hoteli razbijati shode.

Za kratek čas.

(»Čuk na palci«) Tako se imenuje humorističen list, ki je pričel izhajati v Gorici. Na mesec izide dve številki in sicer dne 1. in 15. vsakega meseca. List je tudi bogato ilustriran in prinaša zelo posrečene karikature. Omenjamo karikaturu poslanca Šteka kot malega Napoleona. Prav žal nam je, da ni mogel naslikati »Čuk na palci« tudi »velikega« Napoleona. »Čuk na palci« je edini slovenski humoristični list in je zato vreden vse podpore. Da ga pa priporoča tudi njegova vsebina, pa par primerov:

Tolažba. Bolnik: »Povejte mi prosim, gospod profesor, kako je z mojim pljučami?«

Profesor na kliniki: »Malo načete so. Toda to nič ne de. Dokler boste živeli, boste že izhajali z njimi.«

Točen odgovor: Učitelj izprašuje učence po poklicu njih očetov.

Učitelj: »Kaj je tvoj oče, Tonček?«

Tonček: »Mrtev.«

Učitelj: »To je žalostno. Toda kaj je bil prelepo?«

Tonček: »Živ.«

V šoli. Učitelj: »Kdaj je umrl Prešeren?«

Učenec: »Saj ... saj me ni bilo v šoli.«

Učitelj: »Tepec! Povej mi ti, Košir, kdaj je umrl Prešeren.«

Košir: »Prešeren je umrl umrl ... Saj niti vedel nisem, da je bil bolan.«

Kolera. V čakalnici zdravnika Zeliščnika je planil bankirjev sin Zlatko. »Gospod doktor, izgubljen sem!«

»Kaj Vam je vendar?«

»Naša služkinja ima kolero in jaz sem jo še danes jutraj poljubil.«

Zdravnik Zeliščnik je vzel klohub in šel h bankirju. »Prijeteli,« je dejal staremu bankirju. »Ti moraš prepovedati sinu, da občuje s služkinjami. Poljubil je Tvojo služkinjo, ki je okužena od kuge.«

»Večni Bog,« je zavpil bankir. »Teda sem izgubljen tudi jaz.«

Zdravnik je bil brez besede.

»Teda si tudi Ti poljubil služkinjo? — Toda upam, da potem vsaj nisi poljubil svoje žene?«

»O pači!«

»Potem sem izgubljen tudi jaz,« je dejal zdravnik in padel na stol.

Obrtnik.

Zborovanje obrtnikov vse Slovenije v Ljubljani.

(Konec.)

OBRITNO ŠOLSTVO.

Po končani debati o bolniški blaginji se je načelo prevažno vprašanje o obrtnih šolah. Obrtnišvo bo napredovalo le, če bo dobro stro-

kovno naobrazeno. Podeželske šole povečini še niso otvorene, ker ni zato potrebnega denarja. Država sicer prispeva k vzdrževanju teh šol dve tretjini vseh stroškov. Ostale tretjina pa ni krita, ker nočejo nositi občinski zastopi teh stroškov, ki se stoje večinoma iz zastopnikov kmetijskega stanu, ki nima interesa na obrtnem šolstvu. Zato zahtevamo, da se naj vse obrtne šole podzavijo.

Gospod Ogrič poudarja, da je g. sekcijski svetnik Marn obljubil, da bo gledal na to, da se vprašanje obrtnega šolstva ugodno reši. Predlaga, da se sestavi tozadevna resolucija.

Gospod Franchetti: Preteklo leto se je posrečilo spraviti obrtne šole v Ljubljani na pravi tir. Zlasti obrtna zbornica je priskočila z velikimi vsotami na pomoč, ki se bodo v prihodnje gotovo še zvišale. Kljub temu pa so šole v nevarnosti, ker je država skrbila svoje prispevke. Edina rešitev je podzavljenje. Nato je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Ker je obrtnik odločujoč državotvoren faktor in more kot tak uspevati in napredovati le pri popolni strokovni naobrazbi, zahtevamo, da se takoj s prihodnjim šolskim letom otvorijo vse obrtne nadaljevalne šole Slovenije.

Zahtevamo, da se popravi član 135 zakona o obrtnih šolah, in sicer tako, da se morajo ustanoviti obrtne nadaljevalne šole povsod, kjer je najmanj 30 vajencev.

Zahtevamo nadalje, da se popravi tudi 2. člen istega zakona, ki izlucuje obrtne šole ali državne, ali pol državne in privatne. Ta člen se naj glasi, da so vse obrtne šole, razven one velikih industrijskih podjetij, državne, katere vzdržuje država.

Po živahnem razgovoru za dvig obrtnišva in ustvaritev enotne obrtniške organizacije je zaključil gošpod predsednik ob ¼5 lepo uspelo zborovanje in se zahvalil navzočim za njihovo vztrajnost!

Krepko na delo in dosegli bomo kar rabimo!

POKRAJINSKA OBRITNA RAZSTAVA V MARIBORU.

Za razstavljalce se smatrajo samo oni, ki so vposlali pravilno izpolnjene prijavnice. Vse druge prijave niso obvezne in se pri dodelitvi prostora ne morejo upoštevati. Opozorjamo vse, da takoj vpošljejo pravilno izpolnjene prijavnice razstavnemu odboru (Aleksandrova cesta 22). Razstavni odbor je pripravljen, da izpolni vsakomur prijavnico brezplačno, če se strinja s tem.

Naročnike reklamnih plošč na ograji razstavnega odbora opozarjamo, da naroče čim preje zaželenje napise pri pooblaščenih slikarjih (Fr. Ambrožič, Grajska ul. 2 in Fr. Horvat, Slovenska ul. 10.) Drugače ne bodo plošče pravočasno gotove.

Vsa pojasnila glede razstave daje razstavni odbor. Posamezne osebe niso upravičene do nobenih zagotovil.

Vse vrtarje opozarjamo na razstavo »Vrtarskega društva« v Mariboru, ki bo del pokrajinske razstave. Kdor se še ni priglasil, naj stori to čimprej. Priglasje je pošiljati na naslov: L. Kegel, vrtinar na vinariki in sadjarski šoli v Mariboru.

Obrtniški kongres bo dne 10. septembra ob desetih dopoldne. Predpriprave vodi »Slovensko obrtniško društvo«. Pozivljemo vse obrtnike, da se udeležijo kongresa polnoštevilno.

Razstava vajeniških del. Ponovno opozarjamo vse mojstre na razstavo vajeniških del. Dajte svojim vajencem priložilo, da izvrše za razstavo primerna dela. Ne bo to v korist le vajencem, temveč tudi v Vašo čast in v dobro vsega našega obrta. Ne more priti naš obrt do viška, če si ne vzgoji dobrega naraščaja. Razstava pa je najboljša vzgoja.

Delo na razstavnem prostoru pridno napreduje in bo vse pravočasno izvršeno.

Polovično vožnjo imajo vsi obiskovalci razstave, če se izkažejo z legitimacijo in znakom, ki se oddajajo te dni. Za razstavno blago velja 50 odstoten popust, če je blago naslovljeno na: Razstavni odbor pokrajinske obrtne razstave v Mariboru.

Razstavno blago bodo ocenili in potem podelili diplome zastopniki trgovskih in obrtnih zbornic v Ljubljani in Zagrebu ter strokovnjaki. Ocenitev se izvrši tik pred otvoritvijo razstave, da je tako izključena vsaka pristranost. Ocene se samo blago, ki dospe do dne 3. septembra, kar naj posebno zunanji razstavljalci uvažujejo.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

RAZGLAS vsem delodajalcem v Sloveniji.

Dne 1. julija 1922 se je začel izvajati Zakon o zavarovanju delavcev (okrajšava: ZZZ) od 14. maja 1922. Zakon je bil objavljen v Službenih novinah od 30. maja 1922, št. 117, in v Uradnem listu od 13. junija 1922, št. 62. Po tem zakonu je postala Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani s dnem 1. julija 1922 Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, Preradovičeva ulica št. 44 II (hrvatsko: Srednji urad za zavarovanje radnika v Zagrebu, Preradovičeva ulica br. 44 II), ki je edini nosilec obveznega zavarovanja delavcev za slučaj bolezni in nezgode na vsem področju kraljevine Srbije, Hrvatske in Slovenije. Organizacija poslovanja in ekspanzija biva Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani ostane do nadaljnjega tako v stvarnem kakor v pravnem delu neizpremenjena in se vsaka posebej imenuje: Poslovalnica ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v (na) št. Seznam poslovalnic z označbo njih območij se nahaja na koncu tega razglašja.

V naslednjem se opozarja delodajalci in njih lastni delavci in v interesu njih delavcev (zlasti tistih, ki so zaposleni na najdaljših določah tega zakona, po katerih se je razveljavilo).

A. Dolžnost prijava delavcev (uslužbencev, nameščenecv).

Kot predlaga narodni ministar za socialno pravo od 1. julija 1922, št. 1071, o izvedbi citiranega zakona, priobčene v Službenih novinah št. 24. junija 1922, št. 137, in v Uradnem listu od 30. junija 1922, št. 70, morajo vsi delodajalci prijaviti najpozneje v zakonitem roku 8 dni po prejemu tega razglašja pristojnih poslovalnic okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani na pripravi tiskovinah vse svoje delojemalce, ki so imeli dne 1. julija 1922 zaposlene, ne glede na to, če so jih že imeli prijavljene ali ne. Prijavitelj je tudi vsa delojemalca, ki so bili do sedaj oproščeni dolžnosti zavarovanja za slučaj bolezni, ker novi zakon takih izjem ne dopušča.

One delojemalce, ki so bili zavarovani že po prejšnjem bolniško-zavarovalnem zakonu, je obenem z novo prijavo z dnem 30. junija 1922 odjaviti na tiskovinah (odglasnicah), ki jih imajo delodajalci že od prej v rokah. Duplikati za morebiti izgubljene odglasnice tiskovine se dobe pri vseh poslovalnicah.

Ose delavce (uslužbence, nameščenecv), ki so po 1. julija 1922 izstopili iz dela, je prav tako na prijavi tiskovini prijaviti, obenem jih pa na odjavni odjaviti. Na ta način bo vsaki poslovalnici okrožnega urada mogoče ugotoviti število dne 1. julija 1922 pri vsakem delodajalcu zaposlenih delavcev, število na dan odziva temu razglasu in število od 1. julija 1922 do dneva odziva temu razglasu iz dela stopivših delavcev (uslužbencev, nameščenecv).

Te prijave so potrebne radi uvrstitve delojemalcev v nove mezdne razrede, katerih je 17 (do sedaj jih je bilo 13) in po katerih se ravna pri zavarovalnih prispevkih, ki jih imajo plačevalci delodajalci in njih delojemalci, ter bolniške podpore dajave (podpore) članom in njih svojcem. Na odredbo osrednjega urada se vse one člane, ki do 31. julija 1922 ne bi bili na novo prijavljeni, uradno uvrsti iz sedanje 13. mezdne stopnje v novi najvišji, t. j. 17. mezdni razred, ker bo okrožni urad (poslovalnica) smatral, da ta mezdni razred odgovarja mezdam (plačam oz. službenim prejemkom) dotičnih delavcev, uslužbencev, nameščenecv. Razen tega bo zamudne delodajalce kaznovala pristojna politična oblast radi kršitve § 194, odst. 1, oz. § 195, odst. 1, ZZZ z občutnimi globami.

V pojasnilo za pravilno izpolnitev tiskovine so na njih hrbtici strani natisnjena potrebna navodila, po katerih se je ravnavati, da se omeji morebitno nepotrebno dopisovanje in odvračanje nepotrebnih stroškov. Posebno važno je, da je pravilno navedena plača (v gotovini, v stvarni ali v blagu, dajave tretjih oseb itd.) ter opravilo, značaj ali način zaposlenosti delojemalca. Označba »delavec« ne zadostuje, temveč je navedeti n. pr.: »nakladalec lesa«, »kopač«, »žagar«, »voznič«, »strojni ključavničar«, »stavljeni ključavničar«, »knjač«, »tiskarski strojnik«, »stavec«, »strojni stavec«, »faktor«, »tiskarski tiskalec«, »krojač«, »krojaški prikojevalec«, »trgovski pisarniški uradnik« itd.

Če obsega podjetje več panog obratovanja ali več obratov, je navedeti poleg vrste zaposlenosti delojemalca (značaja, opravila) tudi oddelček obrata ali obrat, v katerem je prijavljen zaposlen, ker je to važno za uvrstitve v nevarnostni razred in odstotek ter za predpis prispevkov za nevarnostno zavarovanje. Delodajalci, ki imajo svoje obrate že prijavljene pri izpostavi I. osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani (hladni Začasni delavski zavarovalnici v Ljubljani), naj navedejo poleg obrata tudi obratno sosestvilko, ki je razvidna iz svoječasno jim vročenega odloka imenovanja zavarovalnice. Poslej se bo vodil izvid članov tudi v bolniško-zavarovalnem oddelku ločeno po posameznih obratih.

Ako bi obstojal o zavarovalni obveznosti posameznih delojemalcev dvom, jih je vključiti temu prijavi, dvom pa naj se na prijavnicih primerno označi. Ako bo urad ugotovil, da kak delojemalec ni zavezan zavarovanju, ga kljub prijavi ne bo uvrstil med svoje člane in bo o tem delodajalca obvestil.

Način prijavitelja.

Zavarovanju zavezane osebe mora vsak delodajalec prijavljati na predpisanih tiskovinah. Podjetjem, ki redno zaposlujejo več nego 20 delavcev (uslužbencev, nameščenecv), sme okrožni urad dovoliti, da prijavljajo svoje uslužbence z mezdinimi zapisniki.

Izpremembe v stanju ali razmerju družine delojemalca (če se oženi ali omoži, loči, če ovdovi itd.) ter izpremembe v zaslužku, opravi, značaju ali načinu njegove zaposlenosti (n. pr. če vajenec postane pomočnik, delavec predelavca ali delovodja, kovinski stegar livar, črkoštev faktor itd.) je prijavljati na posebni tiskovini »Prijavnica o izpremembi pri članu«.

Pripominja se, da je po zakonu izključeno in zdelo le delodajalec odgovoren za pravilno izvedbo prijave, odjav ter prijave izpremembe. V slučaju nepravilne, zamudne prijave ali nepravilne prijave ga zadenejo občutni stroški v zmislu § 11. ZZZ in znatna globa, ki jo naloži pristojna politična oblast.

V pojasnilo

kdo je zavezan zavarovanju za slučaj bolezni in nezgode,

naj služijo naslednja navodila:

Zavarovanju so zavezane vse osebe, ki dajejo na podlagi kakršnegakoli službenega razmerja svojo telesno ali duševno moč v najem. Zato se opozarja, da so od 1. julija 1922 vsi delodajalci zavezani tudi vsi hišni osebni (dekle, služkinje, pestunje, dojilje, sobarice, kuharice, hlapec itd.), vajenci, praktičanti, volonterji ter učenci v delavnicah javnih ali zasebnih zavodov. Zavarovanju zavezani so tudi tisti hišni delavci, t. j. osebe, ki se bavijo z najemnim delom v svoji lastni delavnici ali na kateri lastnem stanovanju po naročilu in ne na račun drugih oseb, katere se bavijo z obrtjo, trgovino ali industrijo, tudi če nabavljajo strovine in pomožni material sami in čeprav postransko delajo tudi na svoj lastni račun.

Zavarovanju za slučaj bolezni so dalje zavezani državni in javni nameščenici, ki so bili po zakonu do sedaj zavarovani (provi-zorični in pomožni služje), in oni, ki na pod-stavi službenih predpisov v slučaju bolezni ne dobivajo plače celih 26 tednov (pol leta), računajoč od dneva njih obolenja, četudi dobivajo stalno mesečno plačo, za slučaj ne-zgode pa se zavarujejo državni in javni na-meščenci, če nimajo sami in njih rodbina pravice do pokojnine, ki ustreza odškodnini v zmislu XI. poglavja ZZZ.

Zavarovanju so zavezani tudi delavci (uslužbenci, nameščenici), naši državljani, ki so stalno zaposleni v inozemstvu na račun tuzemskih podjetij, razen, če so že zavarovani na podlagi zakona dotične države.

Izvezi od zavarovanja so začasno le poljski delavci in poljedelski posli, ki niso zaposleni pri strojih, dalje delavci v kazni-lnicah ter nestalni hišni posli, najeti za ne-stalna hišna dela, kakor je pranje, žganje drv itd.

Rok za prijavo in odjavo delojemalcev ter prijavo izpremembe v njih zaslužku in drugih razmer je 8 dni, računajoč od dneva, ko je delojemalec stopil v delo, oz. izstopil iz dela, oz. se je vršila v višini njegovih prejemkov, v značaju ali načina njegove za-poslenosti itd. Izprememba.

Osebe, ki so najete za manj nego 8 dni, se mora prijaviti takoj pri njih vstopu v delo. S prijavo takih oseb se lahko obenem izvrši tudi njih odjava.

B. Dolžnost prijave obratov.

Po ZZZ vrši okrožni urad za zavarovanje delavcev vse krajevne posle nevarnostnega zavarovanja.

Vsak delodajalec, ki zaposluje v svojem obratu več kakor 5 delavcev, zavezan je zavarovanju, ali ki obratuje s stroji, ki jih goni elementarna sila (para, elektrika, plin, voda, živina, veter itd.), mora v svrhu uvrstitve obratov v nove varnostne razrede naj-kasneje tekom 14 dni po dostavitvi tega raz-glasja prijaviti potom pristojne poslovalnice Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani svoj obrat (ali več obratov istega podjetja) na predpisani tiskovini »Prijavnica obrata«, in sicer v dveh izvodih. Prijave obrata (obrata, podjetja) ni treba izvršiti onim, ki so imeli že doslej vse svoje obrate (obrata, podjetja) zavarovane pri Začasni delavski zavarovalnici za slučaj nezgode v Ljubljani. Po novem zakonu so vsi, ki so zavezani zavarovanju za slučaj bolezni, podvrženi tudi zavarovanju za slučaj nezgode; zato mora vsakdo, ki zavaruje delojemalce, za slučaj bolezni, iste zavarovati tudi za slučaj nezgode.

V roku 14 dni se mora prijaviti tudi vsa-ko izpremembo v obratu (namestitve novih strojev in silno) na predpisani tiskovini »Prijavnica o izpremembi o obratu«.

V roku 14 dni je prijaviti vsako prene-hanje ali ustavitev obrata.

O uvrstitvi obrata v nevarnostni raz-red in o določitvi nevarnostnega odstotka

bo Okrožni urad obvestil vsakega deloda-jalca s posebnim odlokom.

Pri onih delodajalcih, ki bi ne izpolnili svoje prijave dolžnosti, bo okrožni urad

C. Prispevki za zavarovanje.

1. Prispevki za bolniško zavarovanje.

Na podstavi § 21. ZZZ se vsi zavarovanci uvrste po višini njih zaslužka v 17 mezdnih razredov po sledeči razpredelnici:

Mezdni razred	Višina mezde (zaslužka) na						Zavarovana mezda	Skupni dnevni prispevek delodajalca in delojemalca za bolniško zavarovanje
	dan		teden		mesec			
	na dan	na teden	na teden	na teden	na dan	na dan		
	dinarjev							
I.		2.50		15.—		62.50	2.—	—10
II.	2.50	3.—	15.—	18.—	62.50	75.—	2.50	—13
III.	3.—	3.60	18.—	21.60	75.—	90.—	3.—	—15
IV.	3.60	4.40	2.60	26.40	90.—	10.—	3.60	—18
V.	4.40	5.40	26.40	32.40	0.—	35.—	4.40	—22
VI.	5.40	6.60	32.40	39.60	35.—	165.—	5.40	—27
VII.	6.60	8.—	39.60	48.—	165.—	200.—	6.60	—33
VIII.	8.—	9.60	48.—	57.60	200.—	240.—	8.—	—40
IX.	9.60	11.60	57.60	69.60	240.—	290.—	9.60	—48
X.	11.60	14.—	69.60	84.—	290.—	350.—	11.60	—53
XI.	14.—	16.80	84.—	100.80	350.—	420.—	14.—	—70
XII.	16.80	20.—	100.80	120.—	420.—	500.—	16.80	—84
XIII.	20.—	24.—	120.—	144.—	500.—	600.—	20.—	1.—
XIV.	24.—	28.80	144.—	172.80	600.—	720.—	24.—	1.20
XV.	28.80	34.—	172.80	204.—	720.—	850.—	28.80	1.44
XVI.	34.—	40.—	204.—	240.—	850.—	1000.—	34.—	1.70
XVII.	40.—		240.—		1000.—		40.—	2.—

Skupni prispevek za bolniško zavarovanje (prispevek delodajalca in delojemalca skupaj) znaša 5 odstotkov zavarovane mezde (plače, zaslužka).

Ako ni zaslužek določen na dan, nego za drug čas, se višina dnevnega zaslužka računa s šestinko tedenskega, s petindvajsetinko mesečnega ali tridesetinko letnega zaslužka.

Ako zaslužek ni določen po času (akordna plača, plača od kosa, dajave tretjih oseb, napitnina itd.), se določi zaslužek po znesku, ki povprečno pripada ali običajno pripada na dan, teden ali mesec.

Kot zaslužek veljajo tudi vse vrste draginskih, družinskih in drugih doklad, dnevnice, nabavni prispevki, naradni prejemki i. t. d.

Osebe, ki ne dobivajo za svoje delo nobene nagrade ali plače, se uvrščajo v najnižji mezdni razred.

Zavarovalne prispevke obračunava okrožnemu uradu delodajalec v celoti. Od prispevka za bolniško zavarovanje, navedenega v gorenji razpredelnici, sme delodajalec polovico odtegniti od delojemalčevega zaslužka (mezde, plače).

Ako delodajalec prispevka ni odtegnil takoj pri izplačilu zaslužka (mezde, plače), ga sme odtegniti kasneje le tekom enega meseca po izplačilu zaslužka, od katerega bi moral prispevek odtegniti, odnosno tekom

dveh mesecev, če prejema delojemalec mesečno plačo. Za osebe brez zaslužka, oz. če znaša zaslužek manj nego 2 Din na dan, mora plačevati cel prispevek delodajalec sam.

Delodajalec, ki odtegne svojim delavcem (uslužbencem, nameščenecem) višje prispevke, nego so predpisani za dotični mezdni razred, ali ki sklene s svojimi delojemalci delovno pogodbo, poslabšujočo določbe zakona o zavarovanju delavcev, zadene globa od 100 do 2000 Din, v ponovnem slučaju do 5000 Din.

Prispevke plačuje delodajalec na podlagi pismenega plačilnega naloga Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani po poštni položnici mesečno za nazaj v roku dospelosti.

2. Prispevki za nevarnostno zavarovanje.

Kot osnova za odmero prispevkov za zavarovanje zoper nevarnost (prispevna tarifa) je določen za čas od 1. julija 1922 do 31. dec. 1923 prispevek po 8 Din za 100 Din zavarovanega zaslužka (mezde, plače) in za nevarnostni odstotek 100. Torej se za vsake 100 Din zavarovanega zaslužka pobira tolikokrat po 8 par, kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je obrat uvrščen.

Prispevna tarifa se dobi pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in vseh njegovih poslovalnicah. Vsak delodajalec bo obveščen s posebnim odlokom.

E. Dajave (podpore zavarovancem).

1. Dajave v slučaju bolezni.

Zavarovanci imajo v danem slučaju pravico do dajatev (podpor) po naslednji razpredelnici:

Mezdni razred	Hranarina (bolez- nina (§ 45., t. 3, ZZZ)		Porodnina (45., t. 4, ZZZ)		Podpora za dečo opre- mo (§ 45., t. 4-c, ZZZ)	Dojlnina (§ 45., t. 4-c, ZZZ)		Rodbinski člani (§ 45., t. 5, ZZZ)		Pogrebna (§ 45., t. 6, ZZZ)				
	na dan		na teden			na dan		na teden			podpora za porodice			
	na dan		na teden			na dan		na teden			na dan		na teden	
	dinarjev													
I.	1-33	9-33	1-50	10-50	28—	1—	7—	28—	1-50	10-50	60—			
II.	1-66	11-66	1-87	13-12	35—	1-25	8-75	35—			75—			
III.	2—	14—	2-25	15-75	42—	1-50	10-50	42—			90—			
IV.	2-40	16-80	2-70	18-90	50-40	1-80	12-80	50-40			108—			
V.	2-93	20-53	3-30	23-10	61-60	2-20	15-40	61-60			132—			
VI.	3-60	25-20	4-05	28-35	75-60	2-70	18-0	75-60			162—			
VII.	4-40	30-80	4-95	34-65	92-40			92-40			198—			
VIII.	5-33	37-33	6—	42—	112—			112—			240—			
IX.	6-40	44-80	7-20	50-40	134-40			134-40			288—			
X.	7-73	54-13	8-70	60-90	162-40			162-40			348—			
XI.	9-33	65-33	10-50	73-50	198—			198—			420—			
XII.	11-20	78-40	12-60	88-20	235-20	3—	21—	235-20			504—			
XIII.	13-33	93-33	15—	05—	280—			280—			600—			
XIV.	16—	112—	18—	26—	336—			336—			720—			
XV.	19-20	134-40	21-60	5 20	403-20			403-20			864—			
XVI.	22-66	158-66	25-50	78-5 0	476—			476—			1020—			
XVII.	26-66	186-66	30—	210—	560—			560—			1200—			

Ne pozabimo nikdar, da se meri moč stranke po številu naročnikov na njeno glasilo!

K zgoraj navedenim podatkom (podporam) se pripominja:

Oboleli zavarovalci imajo pravico do brezplačnega zdravljenja (zdravnika zdravi, bolnišnice, babske pomoči in podpore, pomožnih priprav itd.) ter do podpore v denarju a) hranarine ali boleznine, b) porodnine, c) podpore za opremo rojenca, d) dojenice itd.) V slučaju smrti zavarovanca gre njegovim svojcem pogrebna.

a) **Hranarina (boleznina)** znaša na dan dve tretjini zavarovalne mezde (zaslužka, plače).

Izplačuje se, ako je bolezen združena s pridobitno nesposobnostjo in ako traja dlje nego 3 dni, za čas pridobitne nesposobnosti za delo, ako pa ne bi pridobitna nesposobnost prestala prej, 26 tednov.

b) **Porodnina** znaša na dan tri četrtine zavarovane mezde.

c) **Podpora za opremo rojenca** znaša 14kratno zavarovano mezdo, v katerem je član (ica) včlanjen (a).

d) **Dojlnina** znaša polovico zavarovane mezde, največ po tri dinarje na dan; pri družinskih članih 150 Din brez ozira na mezdní razred.

Porodniška podpora pripada članicam, če so bile tekom leta pred porodom vsaj 3 mesece v zavarovanju zavezanem poslu

ali če se je porod pripetil po neprekinjenem trimesečnem članstvu.

Pogrebna znaša 30kratno zavarovano mezdo umrlega.

Tudi družinski člani zavarovanca imajo pravico do brezplačnega zdravljenja, porodniške in dojenice podpore.

Pravico do zvišanih dajatev po novem zakonu imajo le člani, ki so oboleli po 1. juliju 1922 in so bili zanj predpisani ali plačani prispevki po določbah tega zakona.

Ako biva član ob obolenju izven območja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, mu mora izplačevati podporo po zakonu njegov delodajalec ter ima pravico do povračila dejanske izplačane zakonito dovoljenih podpor, ki jih pristojni okrožni urad povrne, ako ga je delodajalec takoj obvestil (§ 61. ZZZ).

Članstvo in s tem pravica do podpore v slučaju obolenja preneha takoj po izstopu člana iz dela. Član, ki je bil v enem letu vsaj 6 mesecev zavarovan in ki zato, ker nima zaslužka, ne more plačevati zavarovalnih prispevkov, uživa pravico do najmanjših zakonitih dajatev (podpor) po § 45. ZZZ še 3 tedne po izstopu iz dela; če pa je bil zavarovan v dveh letih najmanj 12 mesecev, uživa pravico do teh najmanjših dajatev še 6 tednov po izstopu iz dela.

2. Dajatev v slučaju obratne nezgode.

Vsak član, ki je utrpel obratno nezgodo, t. j. nezgodo, ki je v neposredni ali posredni zvezi z zavarovanju zvezanim delom, in ima za posledico telesno poškodbo in s to spojeno popolno ali delno izgubo sposobnosti za delo (opravljanja službe), ima pravico:

- a) do brezplačnega zdravljenja;
- b) do hranarine (boleznine) do največ 10 tednov po nezgodi;
- c) do rente, katere višina se ravna po meznem razredu in po višini invaliditete (nesposobnosti za delo).

Pri popolni nesposobnosti za delo znaša renta popolno zavarovano mezdo.

Simulacije in dragača izkoriščanja urada se tako radi izkoriščanja dobiško-kakor nezgodnozavarovalnih podpor po zakonu kaznujejo poleg dražega še z globo od 50 do 1000 Din.

F. Razno.

Vsa nadaljna pojasnila se dobe pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani in vseh njegovih poslovalnicah. Poslovalnice ljubljanskega Okrožnega urada se nahajajo v sledečih krajih:

1. v Brežicah (za sodni okraj Brežice);

2. v Celju (za politična okraja Celje-mesto in Celje-okolica, izveniši sodni okraj Laško);

3. v Gornji Radgoni (za politični okraj Ljutomer);

4. na Jesenicah (za politični okraj Radovljica);

5. v Kamniku (za politični okraj Kamnik);

6. v Kočevju (za politični okraj Kočevje);

7. v Konjicah (za politični okraj Konjice);

8. v Kranju (za politični okraj Kranj, izveniši sodni okraj Trzin);

9. v Krškem (za politični okraj Krško);

10. v Laškem (za sodni okraj Laško);

11. v Ljubljani (za politični okraj Ljubljana-mesto in sodni okraj Ljubljana-okolica);

12. v tobačni tovarni v Ljubljani (za tobačno tovarno v Ljubljani);

13. v Logatcu (za politični okraj Logatec);

14. v Marenberku (za sodni okraj Marenberk);

15. v Mariboru (za politična okraja Maribor-mesto in okolica, izveniši sodni okraj Slov. Bistrica);

16. v Murski Soboti (za politični okraj Prekmurje);

17. v Novem mestu (za politični okraj Novo mesto in Črnomelj);

18. v Ormožu (za sodni okraj Ormož);

19. v Ptuj (za politični okraj Ptuj-mesto in okolica, izveniši sodna okraja Ormož in Rogatec);

20. v Rogaški Slatini (za sodni okraj Rogatec);

21. v Sevnici (za sodna okraja Sevnica in Kozje);

22. v Slovenjgradcu (za sodni okraj Slovenjgradec in politični okraj Prevalje);

23. v Slovenski Bistrici (za sodni okraj Slovenska Bistrica);

24. v Šoštanju (za sodni okraj Šoštanj);

25. v Trzinu (za sodni okraj Trzin);

26. na Vrhniki (za sodni okraj Vrhnika);

27. v Zagorju (za politični okraj Litija). Morebitne pritožbe je nasloviti neposredno na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Turjaški trg št. 4/I medkrajevnega telefona št. 279).

Vloge so kolika proste.

Tiskovine. Vse v tem razglasu omenjene tiskovine se dobe po nabavni ceni pri vseh poslovalnicah okrožnega urada, pozneje se bodo dobivale pa tudi v občinskih uradih ter prodajalnah tobaka, papirja itd. Na vsaki tiskovini je označena cena.

V Ljubljani, dne 12. julija 1922.

Ivan Kocmur s. r., ravnatelj.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6.000.000—

LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA EFEKTOV, DEVIŽ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Častna izjava.

Podpisana ANTON PAVLIČ, posestnik in župan v VELIKEM OBREŽU št. 5, in IVAN CIZL, posestnik in občinski tajnik, VELIKI OBRAŽ št. 22, izjavljata s tem, da temelji vloga na kr. okrožni urad v Mariboru z dne 22. maja 1922 oz. besede z dne 1. junija t. l. vpricho g. agrarnega direktorja dr. Pfeiferja o priliki komisije v Brežicah na neresničnih in neosnovanih govoricah, preklicava vsebinsko navedene vloge v celoti, posebno tudi glede upravitelja g. Lang-a, kakor tudi besede pri komisiji v Brežicah dne 1. junija 1922 kot popolnoma neresnične, ter obžaluje, da sva de. z s tem g. Andreju Vebie, graščinskemu logarju in posestniku v Kapelah št. 4, krivico in mu kratila dobro ime ter se mu zahvaljujemo, da nama je odpustil in odstopil od obtožbe.

Anton Pavlič, Ivan Cizl.

IZJAVA.

Podpisani FRANC VIDIC usnjarski pomočnik v Šmarju pri Sevnici sem bil z razsodbo okr. sodišča v Sevnici z dne 26. VI. 1922 opr. št. U 219/22 obsojen na 5 dni poostregega zapora, ker sem na javnem shodu SKS v Sevnici dne 11. VI. 1922 g. narodnemu poslancu Iv. Majcenju lažljivo očital, da je med vojno z samokresom v rokah stal nad kmeti, ko jim je rekviriral. Ker je gospod narodni poslanec Ivan Majcen na moje prošnjo postavil pri sodišču predlog, da se mi gorenja zaporna kazen odpusti oziroma vsaj izpremeni v denarno globo, se mi za to velikodušnost nasproti političnemu nasprotniku javno zahvaljujem in tem potom še enkrat obžalujem, da sem ga, od drugih zapeljan, žalil z gorenjim popolnoma neresničnim očitanjem.

V Sevnici, dne 30. julija 1922.

Franc Vidic.

Varstvo in zdravilo

svinjski rdečici, vranicnemu prisadu, svinjski kugi, perutninski koleri in ostalim boleznim domačih živali

CEPIVA,

ki jih proizvaja Jugoslovanski serum zavod, d. d. Naslov za brzojavke: Serum, Zagreb. — Tel. št. 14-15. Blediška cesta št. 21.

MURIN,

najučinkovitejši strop za miši, imata v zalogi v LJUBLJANI: lekarna Sušnik, drogerija „ADRIJA“.

HLODE,

gozde, trame, deske in drva

ponudite lesni družbi

„ILIRIJI“ v Ljubljani, Kralja Petra trg št. 8 (pred sodnijo). Plačujejo se najvišje dnevne cene.

Lepa semenska črna in siva

AJDA

se dobiva pri

„Ekonomu“, osrednji gospodarski zadrugi

v Ljubljani, Kolodvorska ul. št. 7.

Kmetovalci, pozor!

Vsakovrstne poljedelske in druge stroje

kakor tudi vse v to stroko spadajoča dela prevzemam v popravilo. Popravila izvršujem točno, solidno in po najnižjih cenah.

Franc Puch v Ljubljani, Barlovska c. 10.

Na prodaj

Je skoraj popolnoma nov vitel (gepl)

s pogonom za dva konja pri JOSIPU JAVORNIKU v ŽALNI.

„Ekonom“

osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica stev. 7

ima vedno v zalogi:

debelo morsko sol, lepo suho koruzo, kristalni sladkor, mlo za pranje, pšenične otrobe, pšenično moko št. 0, pšenično moko za kruh, pšenično moko za kruh, oves, koruzno moko in zdrob.

Na prodaj so:

Lepe 30m/m debele deske za mizarje in sodarje, kakor tudi zelo lepi 50 m/m debeli plohi iz rumenega hrastovega, smrekovega in borovega lesa; 2 močna voza za lesno vožnjo, 1 klavir 6¹/₂ oktav in 1 kontra bas, vse v najboljšem stanju.

Josip Jezernik Stob, p. Domžale.

Častna izjava.

Podpisani priznavam in obžalujem, da sem se v pogovoru s Martinom Hotko, posestnikom v Velikem Obrežu na Telovo t. l. o g. Andreju Vebie, graščinskemu logarju in posestniku v Kapelah, neresnično, pa za njega žaljivo izražal, ter se mu zahvalim, da mi je žalitev odpustil in tožbo umaknil.

Ivan Geč, posestnik in logar v Selah pri Brežicah.

„KORANIT“

škriljevec.

Zastopstvo in zaloga:

MAKS USSAR, Maribor, Gregorčičeva ulica št. 17.

TRGOVINA

sena, slame, drv, krompirja, sadja

in vseh drugih deželnih pridelkov

Andrej Oset, Maribor

Aleksandrova c. št. 57; telefon št. 88.

Vojna vdova

išče za takoj ali pozneje, malo gostilno na rečun, ali pa v našem manjšem hišo, ki bi bila pripravna za obrt. Naslov pove upravnistvo „Kmetijskega lista“.

Pri trgovcu pazi na znamko in na vtisnjene besede

„GAZELA“-MILO!

Kupi se 10 ali več ha

GOZDA

srednje rasti za telefonske droge, po možnosti blizu prometne ceste. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo Kmetijsk. lista.

„JUGOSLAVIJA“

SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA V BEOGRADU

RAVNATELJSTVO ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI

je vsled odkupa inozemskih družb „Feniks“, „Franco Hongroise“ in „Graške vzajemne zavarovalnice“ ena največjih domačih zavarovalnih družb ter prevzema pod najboljšimi pogoji in izredno nizkimi premijami:

- a) požarna zavarovanja,
- b) življenska zavarovanja,
- c) jamstvena in nezgodna zavarovanja,
- d) transportna zavarovanja,
- e) zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vioma,
- f) zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Pojasnila daje:

„JUGOSLAVIJA“, SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA
RAVNATELJSTVO ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI, DUNAJSKA CESTA 15.